

DREJTORIA E PËRGJITHSHME E PLANIFIKIMIT DHE ZHVILLIMIT TË TERRITORIT

Nr. 5076/11 Prot.

Tiranë, 10/2/2017

Drejtuar: Z. Besnik Dervishi
Komisioner
Komisioneri për të drejtën e Informimit dhe Mbrojtjen e të dhënave personale

Lënda: Kthim përgjigje

Në përgjigje të shkresës suaj, Nr. Prot. 199/1, datë 06/02/2017, (Protokolluar pranë Bashkisë Tiranë me Nr. Prot. 5076 datë 07.02.2017), Drejtoria e Përgjithshme e Planifikimit dhe Zhvillimit të Territorit ju bën me dije se:

Gjatë hartimit të planit të përgjithshëm vendor sipas fazave të përcaktuara në ligj dhe në termat e referencës të përcaktuara nga Ministria e Zhvillimit Urban dhe AKPT, dhe sipas objektivave të përcaktuara në dokumentin e Nismës të PPV-së, miratuar nga Këshilli Bashkiak në datë 23/12/2015 me vendimin nr 22274, Bashkia e Tiranës ka organizuar konsultime publike në çdo njësi administrative si dhe dëgjesa publike në datat: 08/04/2016, 21/06/2016, 10/10/2016.

Gjithashtu, në datën 26/12/2016 Këshilli Bashkiak ka organizuar dëgjese publike shtesë për anëtarët e Këshillit Bashkiak si dhe grupet e interesit.

Të gjitha procesverbalet dhe publikimet janë realizuar në konformitet të plotë me përcaktimet ligjore të ligjit 107/2014, dt. 01/10/2014, në Regjistrin e Integruar të Territorit, të cilat gjithashtu po i percjellim bashkëlidhur kësaj shkrese.

Me respekt,

DREJTOR I PËRGJITHSHËM

RAPORT
TIRANA CALLING BUJQËSI/ USHQIM
TRYEZË E RRUMBULLAKËT I

PJESËMARRËSIT

1. Hana Narvaez (SBA) koordinator
 2. Felix Madrazo (IND) koordinator
 3. Ani Marku (asistent koordinator)
 4. Artur Galanxhi
 5. Arjeta Rudha
 6. Ledina Gjondedaj
-

PËRMBLEDHJE

Zona përreth Tiranës ka një potencial të madh për zhvillimin e bujqësisë.

Lugina e lumit Erzen është një zonë që ka qenë e frytshme në të kaluarën në këtë aspekt dhe mbetet ende e tillë.

Në korridorin Pezë-Ndroq-Vaqarr kultivohen masivisht ullinj dhe pemë frutore.

Zona e Bërzhitës është e njohur për kultivimin e perimeve.

Zonat Baldushk, Petrelë, Farkë janë të njohura për kultivimin e ulljve dhe vreshtave.

Mund të bëhet Tirana një metropol i madh bujqësor?

Tirana është e rrethuar nga toka pjellore, kështu që ka të gjitha mundësitë për tu bërë një metropol i madh bujqësor, por fillimisht duhen trajtuar disa çështje si:

- Mungesa e Organizatave
- Informaliteti
- Pronësia e tokës
- Siguria e kualitetit të produkteve ushqimore

- Organizimi i sistemit të tregjeve
- Krijimi i mundësive të reja
- Fonde
- Strategji për zhvillimin e zonës
- Rrugë
- Sistemi i ujitjës (85% e rezervuarëve përreth Tiranës nuk funksionojnë)

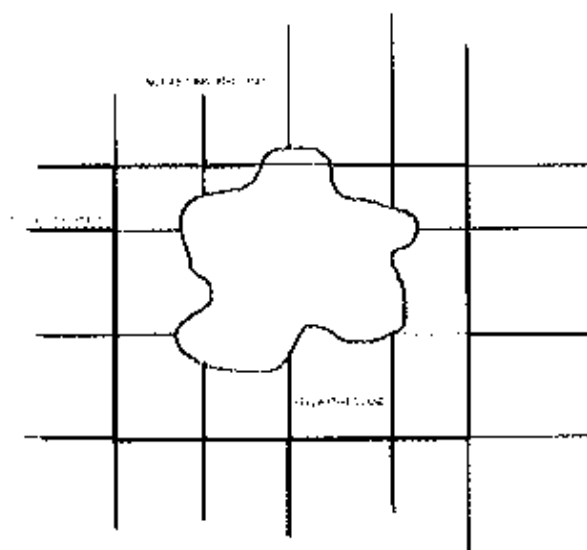

Figura 1 Sketch by Ani Marku

Ku duhet të konsistojë organizimi:

- në prodhim
- në shpërndarje

Bizneset private gjithashtu mund të ndihmojnë në zhvillimin bujqësor me investime financiare.

RAPORT

TIRANA CALLING Ekonomi / Industri Përpunuese

TAVOLINA E RRUMBULLAKËT 3

PJESËMARRËSIT

1. Stefano Boeri (koordinator)
2. Arbi Mazniku (koordinator)
3. Joni Baboçi
4. Enkelejd Musabelliu
5. Jona Osmani
6. Erinda Pernaska
7. Jona Gramatiku

Përmbledhje

Temat kryesore të diskutuara në tryezën e rrumbullakët

1. Shërbime & Prodhime

- ii) Bujqësia
- iii) Agro-Turizmi
- iv) Zhvillimi si një majmun
- v) Industria e Lehtë: Fasone + Industria Tekstile
- vi) Auditimi
- vii) Transporti dhe Lëvizshmëria
- viii) Prodhimi i energjisë

2. Edukimi & Njohuritë

- i) Universitete + Biznese = Burime
- ii) Aktivitetet kulturore

3. Inovacioni & Teknologjia

- i) Call centers
- ii) SHërbime TIK
- iii) Linjat e Celularëve

4. Programe për të tërhequr Investime

- i) Zona të lira ekonomike
- ii) Bashkia e Tiranës + Investitorë (Bashkëinvestitorë)

Z. Musabelliu hap diskutimin duke përshkruar 4 themelet e strategjisë potenciale të zhvillimit:

Shtylla e parë : Të përqëndrohemi në shërbime në vend të prodhimit, kështu që Tirana duhet të përqëndrohet më tepër në cilësi se në sasi.

Shtylla e dytë : Të përqëndrohemi në edukim dhe njohuri. Zakonisht qytetet e vogla dhe të mesme i përqëndrojnë ekonomitë e tyre në universitete, për shembull Cambridge apo Oxford janë shembuj të qyteteve ku burimi kryesor i ekonomisë është universiteti.

Shtylla e tretë : Të përqëndrohemi në inovacion dhe teknologji.

Shtylla e fundit e strategjisë potenciale të zhvillimit për të ardhmen ishte tërheqja e MTI.

Cfarë mund të bëhet për të përqëndruar shoqërinë tonë drejt prodhimit dhe që cilësia të mbizotërojë mbi sasinë? Si mund të shndërrojmë vlerat e ulëta në fuqi punëtore të fuqishme?

Ne duhet ta përqëndrojmë ekonominë tonë drejt studentëve. Aryseja ka të bëjë me faktin që në Tiranë ka 48 universitete dhe pothuajse 65% të të gjithë studentëve shqiptarë janë në Tiranë. Ne duhet të konvertojmë burimin e njohurive në forcë punëtore të kualifikuar! Nxënësit duhet të trajnohen për t'u bërë sipërmarrës të ardhshëm dhe për këtë është e nevojshme një strategji afatgjatë.

Për sa i përket inovacionit dhe teknologjive, tek kjo temë duhet të përqëndrojmë vëmendjen tonë pak më shumë duke qënë se ajo është e pazhvilluar por ka një potencial të madh. Sektorë të tjerë mund të përfitojnë prej saj, dhe në mënyrë që vlera që mbart kjo fushë të fuqizohet është i rëndësishëm angazhimi i brezit të ri në këtë drejtim; një shembull për këtë janë aplikimet që të rinjtë mund të prodhojnë thjesht me anë të një kompjuteri.

Këto lloje të teknologjive krijuese kanë nevojë për klasa krijuese dhe kanë potencial për të tërhequr industri dhe për të sjellë fitime të mëdha.

Ne duhet të krijojmë programe të veçanta për të tërhequr investimet dhe për të arritur nivele më të larta të zhvillimit. Pothuajse 76% e të gjithë investitorëve të huaj janë në Tiranë, por ne kemi nevojë për programe më të mira për të tërhequr akoma më shumë. Për një periudhë 20 vjeçare ne duhet të rrisim përfitimet nga investimet e huaja me 4-5%. Sa i përket Bujqësisë, ka disa probleme lidhur me të, për shkak se sasia e tokës së punueshme në Tiranë e Re është relativisht e ulët. Por, agro-turizmi ka një potencial të madh për t'u bërë një biznes fitimprurës për klasën e mesme dhe të lartë të popullsisë, por nuk mund të kthehet kurrësi në një shtyllë të rëndësishme të ekonomisë. Produktet e sotme bujqësore janë më së shumti ullshte, vreshta rrushi, prodhime perimesh, pylltari dhe gjithashtu bagëti si dhi dhe dele.

Z. Mazniku hapi diskutimin duke paraqitur konceptin e Hausmann (profesor në Harvard) për zhvillimin. Ai përmendi se zhvillimi është si një majmun i cili lëviz dhe hidhet nëpër pemë që janë pranë tij në mënyrë që të arrijë në pemë të tjera më të larta sipas parashikimit të tij; Z. Mazniku sugjeron që zhvillimi i Tiranës në vetvete duhet të jetë si ajo e një majmuni. Ne duhet të përcaktojmë atë që dimë të bëjmë, të përcaktojmë pemët që kemi pranë nesh dhe pastaj të vlerësojmë rrugët e mundshme të zhvillimit, sepse nuk ka rrugë tjetër më të sigurt për t'u zhvilluar plotësisht. Kjo ide tashmë është vërejtur në industrinë e lehtë të periudhës post-komuniste, dhe mund të përshpejtohet nëse ne mundësojmë procese të cilat mund të bëhen funksionale në të gjitha fazat përkatëse ndërmjetëse duke nisur nga konceptimi deri në shitje. Për më tepër, ne duhet të marrim përvojë nga vendet e tjera dhe të krijojmë hapësira për inkubatorët dhe programet start-up në lidhje me informacionin, arsimin dhe transmetimin. Universitetet, bizneset dhe shërbimet janë burimet të cilave u nevojitet një plan i tillë kaq i fuqishëm.

Turizmi është një tjetër shqetësim kryesisht në lidhje me cilësinë dhe kapacitetin, për shkak se është ende në nivele të ulëta. Për këtë arsye, janë të nevojshme strategji makro-ekonomike sepse duhet të dimë burimet dhe kompetencat në mënyrë që të llogarisim ndryshimet.

Por, përveç turizmit një problem tjetër është edhe mungesa e lehtësirave për inkurajimin e bizneseve të reja. Një ide e anëtarëve të Bashkisë ishte ajo e zonave të lira ekonomike, për të cilën janë duke u bërë negociata me qeverinë në mënyrë që Bashkia të disponojë një ligj të atillë për të krijuar këto zona. Dy hapësira potenciale për krijimin e këtyre zonave janë: 1. përgjatë autostradës Tiranë-Durrës dhe 2. pranë Shtish-Tufinë.

Një çështje tjetër është mungesa e një linje alternative të transportit midis Tiranës dhe Durrësit. Një ide është për të vënë në funksion hekurudhën e vjetër dhe për të krijuar një kryqëzim të saj me Aeroportin e Rinasit (i cili nuk është pjesë e kufijve të rinj të Bashkisë Tiranë).

Përsa i përket aspektit kulturor, kjo është një çështje madhore për shkak të fondeve të kufizuara të Bashkisë : 150,000 € / vit. Ky buxhet relativisht i vogël bën të nevojshëm tërheqjen e sponsor-ve në mënyrë që të zhvillohet një numër më i madh aktivitetsh.

REPORT
TIRANA CALLING INFRASTRUKTURA
TAVOLINA 4

PJESMARRËS:

1. Francesca Cesa Bianchi	STEFANO BOERI ARCHITETTI
2. Maria Chiara Pastore	POLITEKNIKU I MILANOS
3. Namik Simixhiu	DREJTORIA E MBETJEVE URBANE
4. Henrik Hysenbegasi	DREJTORIA E INVESTIMEVE TE HUAJA
5. Dritan Bratko	INXHIJER HIDROTEKNIK
6. Arind Okaj	DREJTORIA E PLANIFIKIMIT TE TERRITORIT
7. Ina Fali	SEKTORI I SHERBIMEVE POLITIKE
8. Erindi Bejko	DREJTORIA E PLANIFIKIMIT TE SHERBIMEVE PUBLIKE
9. Robert Mancellari	DREJTORIA E PLANIFIKIMIT TE SHERBIMEVE PUBLIKE
10. Niko Pano	INXHIJER HIDROENERGJITIK
11. Andi Papastefani	

Përmbledhje:

Ndotjet industriale dhe menaxhimi i dobët i burimeve konsiderohen si problematikë madhore në çështjet që kanë të bëjnë me mjedisin. Politikat e dekadave të fundit të planifikimit qendror të kontrolluar dhe mungesa e theksuar e pjesëmarrjes së publikut në vendimarrje kanë rezultuar në akumulimin e pa kontrolluar në vende të papershtatshme të mbetjeve të cilat kanë patur impakt negativ në mjedis. Në vitin 1993, Studimi i Strategjise Mjedisore e financuar nga Banka Kombetare, identifikoi problemet kryesore për çështjet mjedisore dhe rifreskoi strategjinë e mepcrparshme për zhvillimin dhe implementimin e Planit të Veprimit duke parashtruar problematikat e mëposhtme :

- Erozioni i tokës në zonat kodrinore dhe ato fushore, gjithashtu prerja e pakontrolluar e pyjeve.
- Ndotja e sipërfaqeve ujore për shkak të mungesës së impjanteve të trajtimit të ujrave.
- Humbja e konsiderueshme e biodiversitetit e shkaktuara nga mungesa e theksuar e menaxhimit dhe administrimit të duhur të burimeve natyrore (parqet, pyjet, zonat e mbrojtura, bimeve ujore etj..)

Situata e furnizimit me ujë është shumë kritike për shkak të rrjetit tashmë të vjetër të ujësjellsit, humbjet dhe rrjedhjet e mëdha në pjesën më të madhe të rrjetit, ndërtimet informale, migrimi i brëndshëm i pakontrolluar i popullatës nga zonat rurale në ato urbane dhe mungesës së mirembajtjes dhe investimeve të reja. Përqindja e popullatës që furnizohet nga rrjeti i ujësjellsit është e paqarte, e cila varion nga 90 përqind në zonat e urbanizuara dhe 50 përqind në zonat rurale. Kjo paqartësi vjen si pasojë e mungesës së kriterëve në lidhje me rrjetin e ujësjellsit. Shumica e rrjetit të ujit të pishem është e vjetër dhe e degraduar ku në vende të caktuara mungon teresisht furnizimi. Autoritetet shtetërore nuk kanë mundur të bëjnë akoma një census të sakte për situatën ekzistuese të sistemeve të vjetra apo edhe atyre të reja kryesisht për shkak të instrumenteve monitoruese. Mesatarisht furnizimi me ujë behet 3-4 ore në ditë. Gjithashtu pushteti qendror

por edhe ai vendor kanë hasur vështirësi dhe nuk kanë pasur sukses në kontrollin e duhur të migrimit i cili vazhdon edhe sot në të njëjten mënyrë.

Francesca Cesa Bianchi:

Mendoj që diskutimin ta fillojmë me një prezantim të shkurtër të pjesëmarrësve në këtë tavolinë. Po e filloj nga vetja, unë quhem Francesca Cesa Bianchi dhe jam pjesë e skuadrës së Stefano Boeri Architeti. Kam rolin e project leader për projektin e Planit të Përgjithshëm Vendor të qytetit të Tiranës. Sëbashku me Maria Chiara Pastore do të drejtojmë diskutimin e tryezës përsa i përket tematikës së infrastrukturës duke bërë disa pyetje thelbësore për të kuptuar sa më mirë situatën ekzistuese dhe ndryshimet që mund të sjellë ky plan i ardhshëm.

Francesca Cesa Bianchi:

Mendoj të biem dakord që të komunikojmë në gjuhën angleze në vazhdim të diskutimit tonë.

Arlind Okaj:

Gjithsesi mund të ndihmojmë njëri-tjetrin në qoftë se dikush ka vështirësi në të shprehur në anglisht.

Francesca Cesa Bianchi:

Propozoj që materialin dhe hartat që kemi përpara ti ndajmë bazuar në dy tipologji kryesore, menaxhimin e ujrave dhe menaxhimin e mbetjeve urbane. Në mënyrë që në fund të diskutimit të kemi një panoramë të përgjithshme të situatës ekzistuese. Gjithashtu duhet të punojmë për të sygjieruar një infrastrukturë që nuk bazohet vetëm tek mobiliteti dhe por edhe tek lidhja që kanë të gjitha rrjetet infrastrukturale me njëra-tjetrën.

Maria Chiara Pastore:

Mendoj që gjëja e parë që duhet të diskutojmë është uji dhe energjia, si bashkëveprojnë ato me njëri-tjetrin, sepse ne e dimë që në Shqipëri pjesa më e madhe e energjisë gjenerohet nga uji dhe hidrocentralet, apo jo?

Arlind Okaj:

Për sa i përket këtij sektor ai mbulohet nga pushteti qëndror dhe për më saktë nga Ministria e Energjitikës, por fatkeqsisht sot nuk kemi përfaqësues nga kjo Ministri. Është e vërtetë që thuhet se gjithë energjia që gjenerohet në Shqipëri vjen nga përdorimi i hidrocentraleve.

Maria Chiara Pastore:

Ok, të diskutojmë atëherë për projekte që po zbatohen apo priten të implementohen nga Bashkia Tiranë, që patjetër kanë lidhje dhe ndikojnë drejtpërdrejtë në rrjetet infrastrukturore. Te kombinojmë të gjitha vlerat dhe kapacitetet e mbledhur ne tryezë që të kemi një output sa më të mirë për këtë fazë të projektit.

Erindi Bejko:

Mendoj se tryezës i mungon drejtori i përgjithshëm i UKT sepse është ai që mund të na jepte informacione më të hollësishme për problemin në fjalë. Ne kemi përgjegjësi vetëm për pjesën e projekteve dhe ne nuk i kemi kapacitetet dhe kopetencat për rrjetin e ujrave nëntokësor.

Robert Mancellari:

Si Drejtori e Planifikimit të Punëve Publike në Bashkinë e Tiranës, objekt kryesorë kemi ndërhyrjen në infrastrukturën rrugore dhe në kuadrin e ndërhyrjeve inxhinjrike rrugore përfshihen kanalizimet e ujrave të bardha dhe të zeza, ujësjellësi dhe rrjetet e internetit, telefonisë që së fundmi po kalohen nëntokë. Kjo për sa i përket zonave të urbanizuara, për zonat rurale problemi është më i thjeshtë pasi aktualisht nuk hyet kaq në detaj për këto rrjete të infrastrukturës.

Francesca Cesa Bianchi:

Për të ndjekur axhendën dhe për të kuptuar të dhënat, ne jemi të interesuar kuptojmë se çfarë është për ju ndryshimi i kufirit të Bashkisë Tiranë. Cilat janë të dhënat që ju keni për këtë çështje?

Robert Mancellari:

Aktualisht nuk kemi të dhëna të sakta për zonat e bashkëngjitura, ish-komunat, tani ka filluar inventarizimi.

Arlind Okaj:

Desha të diskutoj pak, me që u hap kjo temë, për çështjen e të dhënave për sa i përket pjesës së qytetit të Tiranës, ose me mirë për Bashkinë e Tiranës së vjetër. Bazuar në Planin e Përgjithshëm Vendor të kaluar hartat që kemi pasur në dispozicion për sa i përket infrastrukturës dhe rrjeteve inxhinjrike, i merrnim vazhdimisht si të mirëqëna. Pyetja që dua të shtroj është se kur ka qënë hera e fundit që ky material hartografik është update-nar?

Robert Mancellari:

Atëherë praktika është e tillë, për investimet e reja që bëhen merren axhomimet e rrjeteve ekzistuese. Për këtë ka një drejtori në Bashki, Drejtoria e Rrjeteve Inxhinjrike, dhe ato në bazë të planit ku do ndërhyet japin të dhëna të azhornuara. Por një hartë të mirëfilltë të azhornuar dhe të përmbledhur nuk ekziston.

Francesca Cesa Bianchi:

Mendoj se kemi kapur pikat e duhura për tematikën e tryezës, duke diskutuar kështu problemet konkrete që ballafaqohemi gjatë planifikimit. Pasi ne jemi të interesuar të dimë se si do të menaxhohet territori i zgjeruar tashme i Bashkisë Tiranë.

Dritan Bratko:

Me lejon të shpjegoj disa pika kryesore. Atëherë, ne kemi Tiranën e cila shtrihet midis dy baseneve të mëdha ujore, lumit i Ishmit dhe lumit Erzeni. Në këto dy lumenj shkarkohet pjesa më e madhe e ujrave të Tiranës, duke perfunduar më pas në det. Besoj se duhet të analizojmë cilat janë pikat kritike të këtij sistemi drenazhimi. Një pikë tjetër është patjetër edhe situata e kanalizimeve të ujrave të zeza, të cilat nuk janë të ndara nga kanalizimet e ujrave të tjerë. Pika e tretë është për sa i përket ish-komunave ose njësive të reja administrative është se si do të lidhet dhe unifikohet rrjeti i tyre i kanalizimeve me Tiranën. Pra bazuar në këto tre pika mendoj se zgjidhja sa do pak e tyre mund të ishte një fillim i mirë për zgjidhjen e problemit në tërësi. Vlerësoj problematikën që ngriti edhe Arlindi duke qënë se të gjithë e hasim mungesën e materialeve të përditësuar hartografike. Aktualisht unë po punoj me një projekt për sa i përket kanalizimeve të ujrave të bardha midis Tiranës dhe Durrësit dhe kur kërkoj informacion në Bashkitë përkatëse, ai ose mungon ose është i papërditësuar. Pra na duhet të kemi të dhëna më aktuale.

Marla Chiara Pastore:

Le të kthehemi edhe një herë diskutimit të mëpërparshëm. Me sja po kuptoj ka një rrjet të tubacioneve për grumbullimin e ujrave, kush është përgjegjës për këtë rrjet për sa i përket investimeve mirëmbajtjes etj...

Dritan Bratko:

Rrjeti i kanalizimeve është pronë e Bashkisë Tiranë.

Namik Simixhiu:

Është SH.A nuk është plotësisht pronë e Bashkisë.

Erindi Bejko:

Bashkia e Tiranës është aksioneri kryesor në këtë rrjet.

Henrik Hysenbegasi:

Tirana është sot 25 herë më e madhe dhe për sa i përket rrjeteve të kanalizimeve, Bashkia e Tiranës është aksioneri kryesor në këtë marrëdhënie. Pjesa tjetër plotësohet nga disa kompani të tjera privat. Problemi kryesor të cilin e përmendi edhe inxhinjeri pak më parë është përzjerja që ndodh midis ujrave të bardha dhe

atyre të zeza. Po ndërtohet impianti i trajtimit të ujrave në bashkëpunim me J.I.C.A i cili ndodhet pranë Kasharit dhe dy projekte paralele po implementohen për sa i përket kolektorëve.

Maria Chiara Pastore:

Pra këto kolektorë po ndërtohen për pjesën e qytetit të Tiranës duke marrë parasysh edhe pjesën e shtuar të ish komunave?

Henrik Hysenbegasi:

Jo, pikërisht këtu hasim edhe problemin më të madh. Kryesisht gjëndja më kritike është në pjesën me densitet të lartë. Ajo çfarë po përpiqemi të bëjmë është të ofrojmë rrugë automobilistike dhe shërbime bazë në këto njësi administrative si për shëmbull lidhja me linja të reja autobus. Gjithashtu po përpiqemi të zonat me përdorim natyror duke synuar intensifikimin e zonave afër qendrës dhe zëvendësuar objektet e degraduara me ndërtime të reja. Rrjedhimisht dy problemet kryesore që na dalin janë menaxhimi i mbetjeve urbane dhe ujësjellës kanalizimet. Për sa i përket ujësjellësit mendoj se është më pak kritike sepse fatmirësisht ne kemi përreth Tiranës liqene të ngritura në kuotë. Pak vite më parë Alberto, i cili është i pranishëm në sallë, sëbashku me studion Grimshaw kanë punuar mbi projektin e ujrave të zeza i financuar nga qeveria e Abu Dhabi-t. Projekti konsiston në ndërtimin e 2 kolektorëve të mëdhenj afër malit të Dajtit. Dhe gjithashtu ndërtimin e dy kolektorëve përgjatë lumit të Lanës të cilët do të arrijnë deri në impiantin e trajtimit në Kashar. Po flasim gjithmonë për kanalizimet e ujrave të zeza. Ne po përpiqemi të mbulojmë pjesën e densifikuar të qytetit sepse sot për sot ne akoma kemi ujrat e zeza të cilat bashkohen me ato të bardha pa u trajtuar. Gjithashtu as ish-komunat nuk kanë rrjet të mirë të kanalizimeve të ujrave të zeza, kush e di disa edhe kanë.

Maria Chiara Pastore:

Për momentin ato shkarkojnë në lumenj?

Henrik Hysenbegasi:

Po për momentin po.

Maria Chiara Pastore:

Po për sa i përket ujësjellësit, pjesja më e madhe arrihet nëpërmjet rrjetit të qytetit, a ka puse që operojnë?

Henrik Hysenbegasi:

Po ka shumë puse, kurse tubacionet janë instaluar shumë vite më parë dhe rinovohehen kur është e nevojshme nga drejtoritë përkatëse. Tirana ka pasur vazhdimisht probleme me furnizimin me ujë këto 25 vite, por tashmë gjëndja është më e mirë dhe vazhdon të përmirësohet nëpërmjet projekteve të ndryshme që mundësohen nga taksat e qytetarëve apo edhe nga investime të huaja.

Marla Chiara Pastore:

Në qoftë se po themi se ka puse uji, a gjënden ato në qytet apo jashtë tij?

Henrik Hysenbegasi:

Janë të shpërndarë, gjithandej.

Maria Chiara Pastore:

A janë informale, a paguajnë njerëzit për to?

Arlind Okaj:

Edhe puset janë detyrim të paguhen, por një pjesë e madhe e tyre janë informale.

Maria Chiara Pastore:

Pra Bashkia është përgjegjëse për puset e ujit, a kenë një hartë të vendndodhjeve të tyre.

Arlind Okaj:

Jo, ne dijeninë time bashkia nuk ka.

Francesca Cesa Bianchi:

A ka monitorim të cilësisë së ujit?

Namik Simixhlu:

Po edhe puset private duhet të kenë analiza të cilësisë së ujit nga insituet përkatëse, të cilët vendosin në qoftë se mund të përdoret për t'u pirë apo për nevoja të tjera. Nga harta e ujësjellësit mund të kuptojmë se Tirana ka 5 burime kryesore të ujit, ai i Bovillës, Burimet e Shën Mërisëafër malit të Dajtit, Bërxullës, Selitës dhe i Laknasit. Por këto furnizojnë vetëm qytetin e Tiranës, për pjesën tjetër të ish-komunave ose duhen bashkangjitur këtij rrjeti ose kanë burimet e tyre.

Maria Chiara Pastore:

A paguajnë qytetarët për ujin apo është falas?

Namik Simixhiu:

Po paguajnë

Maria Chiara Pastore:

A është tarifë fikse apo paguhet në bazë të konsumit?

Arlind Okaj:

Për ato të cilët kanë sahat paguajnë në bazë të konsumit, pjesa tjetër paguajnë aprobe.

Namik Simixhiu:

70% e qytetit të Tiranës është e pajisur me sahatë për matjen e konsumit të ujit, dhe konsumatorët i paguajnë UKT-së. Mendoj se duhet kontaktuar me UKT për një informacion më të hollësishëm.

Henrik Hysenbegasi:

Aktualisht drejtoria jonë po menaxhon disa projekte shumë të rëndësishme të përfuara nga investimet e huaja, për shëmbull zgjatimi i bulevardit të Tiranës dhe rehabilitimi i lumit të Tiranës. Gjithashtu edhe projekti i stacionit Multimodal që ndodhet në kthesën e Kamzës. Një projekt tjetër me rëndësi të vecantë është edhe ndërtimi i 16 shkollave të reja në 2-3 viteve të fundit. Te gjitha këto projekte dhe shumë të tjera financohen dhe mbështeten nga investimet e huaja.

Maria Chiara Pastore:

Pyetja që na lind këtu është cili është ndryshimi midis investimeve të huaja që vijnë nga ministrinë dhe atyre që vijnë direkt në bashki, a ndodh ndonjëherë të ketë mospërputhje nga këto institucione?

Erindi Bejko:

Detyrat janë qartësisht të ndara sepse Ministrinë kanë target tjetër dhe Bashkia ka target tjetër.

Arlind Okaj:

Ministrinë fokusohen kryesisht në investimet në nivel kombëtar.

Henrik Hysenbegasi:

Shpesh ka bashkëveprim midis Ministrive dhe Bashkisë sepse për shëmbull një rrugë kombëtare mund të kalojë pjesërisht në qytet, por sigurisht që nuk ka mbivendosje të investimeve të huaja.

Arllind Okaj:

Ne kemi mardhënie të mira gjithashtu me Fondin e Zhvillimit të Rajoneve, i cili lëvront fonde nga buxheti i qeverisë për zhvillimin e projekteve të pushtetit vendor. Për shëmbull edhe pak po përfundon zbatimin e projektit të rehabilitimit të pazarit të ri dhe Sheshit Avni Rustemi. Gjithashtu pritet financimi i dy projekteve të tjera të rëndësishme sic është ai i parkut të Liqenit të Kasharit dhe fazës së dytë të Parkut Olimpi.

Marla Chiara Pastore:

Po flisnim pak më parë për rrjetin e kanalizimeve të ujrave të zeza dhe thamë që për ish-komunat kemi një situatë të paqartë të gjëndjes ekzistuese

Dritan Bratko:

Pra sic e shikoni shumica e shkarkimeve të ujrave përfundon në lanë dhe më pas do të trajtohet nga impianti i trajtimit të ujrave.

Marla Chiara Pastore:

Dhe nga aty ku shkojnë?

Dritan Bratko:

Nga aty përfundojnë në Erzen, nuk jam i sigurtë.

Maria Chiara Pastore:

Sistemi është i miksuar apo është i ndarë, pra a do të ndahen ujrato të bardha përpara se të mbërrijnë në impiant?

Dritan Bratko:

Sistemi është i përzierë.

Robert Mancellari:

Aktualisht ku ka investime të kohëve të fundit kanalizimet janë të ndara por problemi është se ribashkohen prap në segmentet e tjera të rrjetit. Për sa i takon rehabilitimit të lumit të Tiranës parashikohet ndërtimi i dy kolektorëve në të dyja anët e lumit, njëri mbledh ujrë të Tiranës dhe tjetri ujrë të Paskuqanit.

Maria Chiara Pastore:

Pra ju po thoni që deri tani ujrë të zeza të Tiranës janë derdhur në lumenj, në cilë lumenj mund të më thoni?

Dritan Bratko:

Kryesisht në lumin e Tiranës dhe në Lanë

Robert Mancellari:

Pra po ju thoja për dy kolektorët që do të ndërtohen. Ato do të mbledhin ujrë nga veriu dhe nga jugu dhe vazhdojnë afërsisht deri tek kthesa e Kamzës dhe për të mos përfunduar direkt në lume janë parashikuar dy gropa septike. Kjo është faza e parë që ka gjatësi prej 7 km, ndërsa faza e dytë është në varësi të investimeve të ardhshme që do kemi.

Marla Chiara Pastore:

Të flasim pak për gjëndjen e mbetjeve të ngurta.

Namik Simixhiu:

Ateherë, qyteti është i ndarë në 6 zona për sa i përket mbledhjes dhe transporti të mbetjeve urbane, shërbimi ofrohet nga kompani të kontraktuara private. Aktualisht kemi vetëm një landfill, ai i Sharrës që ndodhet rreth 7 km larg qendrës së qytetit i ndërtuar mbase në vitin 1985. Ka disa projekte për përmirësimin dhe modernizimin e tij për të pasur një rendiment më të mirë. Gjithashtu së fundmi kemi nënshkruar edhe një memorandum mirëkuptimi me qytetin e Veronës dhe shpresojmë të kemi impaktin e duhur. Sot për sot u shërbejmë rreth 650'000 banorëve me një sasi rreth 500-600 tonësh në ditë. Ndërsa për pjesën e ish-komunave të bashkëngjitura Tiranës nuk kemi akoma informacion.

Niko Pano:

Unë desha të ngrej pak problemin e të dhënave klimatike, sepse gjithmonë flasim për klimë gjeografike ndërkohë duhet të flasim edhe për klimë matematikore. Pikë së pari kemi mungesë të theksuar për sa i përket nivelit të reshjeve. Pika e dytë e rëndësishme është edhe hidrologjia e lumenjve. Duhet të dhenat bazë për prurjet maksimale dhe minimale të 4 lumenjve kryesorë të Tiranës, lumit të Erzenit, lumit të Ishmit, Lanës dhe lumit të Tiranës. Pa këto të dhëna mendoj se nuk mund të vazhdohet më tej. Gjithashtu na duhet një studim i nryshimeve klimatike për sa i përket impaktit që kanë direkt në ujë. Na duhet të kemi një monografi specifike për Tiranën, ne kemi një të tillë për të gjithë Shqipërinë që e kam publikuar, bile edhe në librin tim, kështu duhet ta kemi edhe vecanërisht për Tiranën për vec kësaj na duhet të kemi edhe një klimatologji

inxhinjerie, një hidrologji shkencore inxhinjerie që do i shërbejnë planifikimit urban të ardhshëm. Mendoj që duhen shfrytëzuar prurjet maksimale edhe për të gjeneruar energji elektrike por edhe për të minimizuar përmbytjet. Ne nuk kemi të dhëna të sakta statistikore mbase që nga viti 1990.

Francesca Cesa Blanchi:

Për momentin cilat janë pikat më kritike të përmbytjes në Tiranë?

Arlind Okaj:

Përgjithësisht shumica e zonave në Tiranë kanë probleme me përmbytjet afatshkurtra shkaktuar nga reshjet e dëndura. Kjo ndodh për shkak të sistemit të amortizuar të kanalizimeve që shpesh herë bllokohet dhe nuk përballon nivelet e larta të reshjeve. Por me specifike janë zonat përgjatë lumit të Tiranës të cilat bëhen më evidente për shkak të ndërtimeve informale të ndërtuara përgjatë.

Drltan Bratko:

Problem për këto zona është gjithashtu kuota e ulët në të cilat ndodhen dhe të gjitha ujrat që vijnë nga lart dhe që akumulohen aty. Pastrimi i këtyre lumenjve nga mbetjet do të ndihmonte shumë në zgjidhjen e problemit. Pra diçka tjetër që mund të bëjmë është zbardhja e këtyre vlerave dhe modelimi i prurjeve të lumenjve dhe të analizojmë kondicionet dhe veprimin e tyre në situata të ndryshme. Për sa i përket liqeneve, për shëmbull liqenin artificial të Tiranës, mendoj se duhen analizuar pikat maksimale të shkarkimeve dhe të merret parasysh mbase ndërrimi i kanaleve, sepse me sa jam unë në dijeni ka probleme me shkarkimin e prurjeve maksimale. Aktualisht mund të them që po punohet për rehabilitimin e pjesës perëndimore të lumit të Lanës gjithashtu është kontraktuar edhe pjesa lindore e tij.

SFIDAT KRYESORE:

- Implementimi i strategjise per basenet e lumenjve.
- Problemi i konsiderimit te lumenjve si "kolektore".
- 70 % i ujit te lumenjve eshte i ndotur.
- Identifikimi ne detaj i problematikave ne lidhje me ujesjelles-kanalizime me qellim permiresimin e tyre.

REPORT
TIRANA CALLING SMART CITY/COMMUNICATION
TAVOLINA nr. 4

PJESEMARRESIT

1. Francesca Rizzetto (UNLAB) kordinator
2. Paolo Vimercati (Grimshaë) kordinator
3. Eneida Berisha
4. Nada Ibrahim
5. Luiza Grazhdani
6. Ulrike Bega
7. Gjergji Dushniku
8. Besmira Dyca
9. Alda Zholi
10. Ana Toci
11. Ana Shpuza

Përmbledhje

- Mbledhja e informacioneve formale
- Mbledhja e të dhënave informale
- Kalimi nga problemet tek oportunitetet
- Qyetetarët aktivë: 1.mbledhja e informacionit 2.shpërmdarja e informacionit 3.të përdorurit e informacionit
- zvogëlimi i boshlliqeve të krijuara mes gjeneratave

SFIDAT

- Ekzistenca e informacionit i cili nuk dihet si të komunikohet
- Përdorimi efikas i burimeve ekzistuese
- efica
- përdoruesi <-> informacion (kornizë) <-> vendimmarrësi

OPORTUNITETE

- Frymëzime nga të tjerë paraardhës

- infrastruktura teknologjike të propozuara të cilat mund të shmangin problematika të cilat vëndet e tjera i kanë kaluar tashmë (të mësuarit nga gabimet e të tjerëve)
- Projektimi i së ardhmes
- Dëshira e njerzve për ndryshim
- Qytetarët: ofruesit e sistemit publik

PROJKTE

(informale)

- Milano – “Night hour” buses (Autobusët e orëve të vona)
- London –
 1. Johnny bus (GPS)
 2. Vrojtuesit e sistemit hekurudhor
 3. Shpërndarja e interesave
- Rotterdam – “Anti-Crack” system (Sistemi “Anti-Krack”)

Pyetje dhe çështje të hasura gjatë diskutimit:

Cfarë është një qytet Smart? Lidhet ky concept me teknologjinë? (F)

B: Smart- city lidhet me urbanizmin, komunikimin dhe mjedisin. Qyteti Smart është pak nga të gjitha.

Ka çështje të cilat lidhen me përhapjen urbane, migrimin, të ardhurit dhe komunikimi mund të shërbejë si një metodë përdorimi dhe burimi. Ajo eka mund të bëhet në ndihmë të këtyre rasteve është investimi publik.

P: Inteligjent si teknologjia, duke i dhënë mundësi përdoruesit të adaptojë Memorjen – Ekonominë – Katalogimin (në termat e katalogimit jo vetëm të ankesave por edhe të informacioneve të nevojshme)

AG: Të filluarit me sensibilizim e njerzve por jo duke i mësuar ata.

Gj: Qytetarët dhe përdoruesit të përdorin dhe shpërndajnë informacionin (p. sh Të gjeturit e parkimit dhe përhapja e informacionit në të tjerë)

P: Filtrimi i informacionit dhe ndërtimi i një sistemi të dhënash system (Austin USA, gjithcka gjëndet ne një sistem; Londër, UK: linja e autobuzëve, “Johnny bus” – vendndodhja e dhënë sipas një sistemi GPS)

B: Probleme si pasojë e një mungese komunikimi – nuk ka metoda të cilat i tregojnë njerzve ku të shkojnë.

GJ: Si mund ti bëjmë gjërat të funksionojnë kur informacioni nuk është i disponueshëm?

P: Shëmbull vrojtuesit e hekurudhave.

U: Qyteti inteligjent duhet parë jo në kuadrin e e matjes së çdo elementi por në termat e rritjes së eficeses.

Si të ndërtosh? Si të mbledhësh informacion?

N: Përdorimi i metodave inteligjente për të mbledhur informacion. Fillimisht ai të behët i aksesueshëm dhe pastaj të pretendohet përdorimi. Problematia fizike dhe teknologjike.

P/U: Filtrimi i informacioneve (informacion/nevoja/sygjerime)

U: Rreziku i rrjedhjes së informacionit – vendosja e informacioneve në vendin e duhur

L: Si mund të bëhen informacionet të aksesueshme edhe nga të moshuarjt?

Si të marrësh vendimin e duhur? Si të menaxhosh problemet? Si të marrësh vendime të zgjuara?

Lind nevoja e ndërmarrjes së një liste aksionesh të cilat duhet të funksionojnë në termat e ndryshimit të sjelljes së qytetareve në lidhje me qytetin duke i krijuar atyre mundësinë të ndihen si qytetarë.

Shëmbuj:

Londër – interes për të ndarë problematikat lokale

Rotterdam – sistemi “Anti-Crack”, personat që duan të marrin më qëra një objekt të braktisur duhet të kujdesen në shkëmbim për të.

Italy/ Milano – “Night Hour”, linja e urbanëve të cilët sigurojnë transportin edhe gjatë natës.

RAPORT
TIRANA CALLING /KULTURA
TAVOLINA E RRUMBULLAKËT 2

PJESËMARRËS:

Gjergj Papavasili	Bashkia Tiranë
Valter Gjoni	Bashkia Tiranë
Edit Pula	Bashkia Tiranë
Besim Petrela	Bashkia Tiranë
Frida Pashako	Bashkia Tiranë (Kordinatore)
Sonila Kapidani	Bashkia Tiranë
Vilma Hodo	Bashkia Tiranë
Tommaso Sacchi	Stefano Boeri Architects (Kordinatore)
Stefano Romano	Stefano Boeri Architects
Melania Keçi	Stefano Boeri Architects
Iris Baboci	Bashkia Tiranë
Romeo Kodra	Tirana Art Lab
Jola Mekollari	Bashkia Tiranë
Ina Haveri	Bashkia Tiranë

PËRMBLEDHJE: Kultura

Objektiva:

- Pasqyrimi i jetës kulturore në Tiranë
- Përcaktimi i institucioneve kulturore të të gjitha llojeve në Tiranë,
- Hapësirat e hapura të përshatshme për aktivitete kulturore.
- Problematika të jetës kulturore dhe institucioneve kulturore në Tiranë.
- Propozime në lidhje me hapësirat e aktiviteteve kulturore që duhet të merren parasysh në planin e ri të përgjithshëm vendor

Panoramë e shkurtë e historikut të zhvillimit të jetës kulturore në Tiranë, dhe institucioneve kulturore në Tiranë, jo vetëm ato të tipit opera, por dhe ato që formojnë agregacione kulturore të indit qytetar.

Kultura në vitet '20-30 (zhvillohet, filmi, fotografia, grupimet e vogla artistike)

Kultura në vitet '40 (7 kinema, sallë teatri)

Kultura në kohën e komunizmit(lëvizje artistike e shumëllojtë, por me një orientim, realizmin socialist)

Kultura pas viteve '90 deri sot: institucionet kulturore shumica e tyre janë jashtë juridiksionit të Bashkisë së Tiranës. Tirana, vuan për një identitet kulturor të sajën, edhe pse ka pasur shumë resurse dhe tradita të sajat (panairi i Shën Lleshit, ka shumë studio piktorësh me traditë).

Në territorin e ri të administruar nga Bashkia Tiranë, përfshihen dhe ish komunanat e Bashkisë Tiranë. Riorganizimi i ri ka synim rigjallërimin e jetës kulturore të Tiranës,

Tirana ka shumë monumente të kulturës të kategorive të ndryshme. Së fundmi janë shpallur monumente kulture, 3 ish – zona industriale .

Para viteve '90 çdo lagje e qytetit kishte shtëpitë e kulturës.

Pjesa më e madhe e insitucioneve të kulturës janë ndërtuar para viteve '90.

Bashkia e Tiranës po përpiqet për të mbushur verën e Tiranës nga qershori në tetor me aktivitete artistike, si festivali i filmit, i xhazit, i teatrit të rrugës, dhe këto të lokalizuara jo vetëm në gjithë Tiranën, te Ali Demi, Kombinat, njësitë e reja administrative.

Problematika:

Jeta kulturore zhvillohet vetëm në qendrën e Tiranës.

Pjesa më e madhe e insitucioneve të kulturës janë ndërtuar para viteve '90.

Në juridiksionin e bashkisë së Tiranës është Teatri i Metropolit.

Tirana nuk ka një galeri të miëfilltë për artin bashkëkohor.

Ka munguar transparenca në lidhje me aktivitetet kulturore dhe mënyrën e aplikimit për to.

Gjatë 25 viteve të fundit qyteti është zgjeruar në mënyrë të ndjeshme por duke ndërtuar kryesisht banesa dhe ambiente tregtare, fare pak objekte ekonomike dhe pothajse aspak objekte sociale dhe kulturore.

Ka shume pak ambiente për zhvillimin e aktiviteteve kulturore.

Objektet kryesore kulturore si muzetë, biblioteka, pallati i kulturës, teatrot, kinematë, etj. nuk funksionojnë me kapacitetin e tyre të plotë dhe aktivitete në to janë të pa organizuara.

Propozime:

Me ndarjen e re administrative Tirana përfshin një territor shumë të madh i cili ka kryesisht karakter rural. Jeta kulturore është e përqëndruar vetëm në qendrën e qytetit. Periferia, (ish komunat) nuk kanë aktivitete të kësaj natyre.

Zhvillimi i qytetit në të ardhme do të ketë karakter policentrik me qendra të shpërndara në mënyrë uniforme.

Këto qendra duhet të kenë karakter polifunksional dhe përveç shërbimeve të përfshijnë edhe shumë element me karakter kulturor.

Duhet të ketë qendra kulturore të cilat të përmbajnë salla koncertesh, ekspozita, galeri, biblioteka, salla konferencash, teatro, në çdo zonë, por sidomos jenë të shpërndara në periferi.

Qyteti duhet të ketë zona muzeale polifunksionale në zona të ndryshme ku të evidentohen vlerat historike, folklorike dhe kulturore për secilën zonë në veçanti të qytetit (me elementë karakteristike të këtyre zonave)

Gjatë zhvillimeve të vullëshme dhe kryesisht atyre informale të viteve të fundit, ka humbur kujtesa e qytetit. Duhet të vlerësohet kjo kujtesë duke kthyer disa zona, objekte ose elementë të veçantë në identitet.

Duhet të ketë zona muzeale me banesa karakteristike të cilat të mbrohen me rregullore dhe kritere shumë rigorozë.

Në disa zona duhet të krijohen qendra të mëdha panairësh për libra, filma etj. për të cilat ka shumë nevojë qyteti, si dhe të krijohen salla dhe ambiente polifunksionale.

RAPORT
TIRANA CALLING MOBILITY
TAVOLINA 5

PJESMARRËS

1. Edmond Alite
2. Arben Biçoku
3. Shpresa Leka
4. Alban Eftimi
5. Kreshnik Bajraktari
6. Dede Shkurti
7. Anthim Vjero
8. Anisa Stasa

Diskutimin e vazhdueshëm dhe aktiv me temë *Mobility/Lëvizshmëria* mes ekspertëve të fushave përkatëse e nisi **Z. Arben Biçoku**, i cili propozoi që ai të shtrihej në 3 plane:

- Zhvillimi historik dhe analiza e gjendjes ekzistuese
- Evidentimi i problemeve
- Sugjerime për zgjidhjen e tyre

Tirana është qytet që rrugët i ka të zhvilluara me plan. Plani i 1-rë e pati zgjidhur mirë sistemin rrugor në Tiranën e re dhe në pjesën ekzistuese të qytetit". Plani i vitit 1940 është ndjekur nga ai i 1957-ës, i njohur si plan decentralizues, pasi krijoi qendra të reja si ajo e Kombinatit, Laprakës, Kinostudios dhe Autoktaktorët. Një tjetër plan ishte ai i vitit 1990, me afat 15 vjeçar. Ky ishte një plan ligjor dhe është përdorur deri në vitin 2013.

Një tjetër problem i ngritur nga z.Biçoku ishte ai i trafikut në orët e pikut. Në planet rregulluese të 1940-ës, 1950-ës dhe 1990-ës zonat e punës ishin të mirëcaktuara, rrjedhimisht dhe destinacionet e lëvizjeve. Sot duhen bërë efçente dhe zona të tjera, kurse zonat e punës që s'krijojnë ndotje duhen alternuar me zonat e banimit. Gjithashtu sipas normave urbanistike, sipërfaqja e sistemit tonë rrugor është nën ato të duhurat.

Sipas **Znj. Leka**, çështja e mobilitetit duhet të mos kufizohet rreth Planit Rregullues, por të diskutohet për Tiranën e madhe. Ajo u shpreh se:

- Duhet krijuar sfida dhe stabilitet për territoret e ish komunave.
- Infrastruktura ka ndikimin kryesor në lidhjen e qytetit me ish komunat.

- Rëndësi i duhet kushtuar legjislacionit, normave dhe kushteve. Nëse standartet janë të respektohen, nëse jo, të vendosen. Makinat, biçikletat dhe njeriu duhet të jenë thelbi i kodit rrugor.
- Korsia e biçikletave duhet vendosur aty ku është e mundur.
- Rruga duhet të jetë promotori i zhvillimit të zonës, ndaj skema e qarkullimit të jetë sa më produktive.
- Zona ku të shtrihet rrjeti rrugor të jetë e gjeoreferencuar”.

Një tjetër sfidë është parashikimi i buxhetit për skemat e lëvizjes. Është më e nevojshme përmirësimi sesa krijimi nga e para, si dhe të shfrytëzohen sistemet rrugore të studimeve pjesore të mëparshme.

Plani duhet ti japi rëndësi transportit publik të lëvizjes urbane, të zgjerohen korsitë e rrugëve duke bërë shpronësime. Lidhja e zonave periferike me qendrën është e rëndësishme, por studimi duhet të shohi dhe mudësinë e lidhjes së ish komunave me njëra tjetrën. Pra të propozohet një tjetër unazë duke iu referuar këtyre qendrave të banuara që do jenë pjesë e qytetit.

Për realizimin në kohë të projekteve, **Z. Vjero** propozoi aplikimin e gjobave në rast mos respektim afatesh, si dhe të punohet me kapacitet të plotë.

Z. Edmond Allte citoi se vizioni i gjithë projekteve për Tiranën ka qenë tia kthejnë qytetin njeriut. Trotuarët janë të rëndësishëm, këtu duhet të nisë mobiliteti.

Për zgjidhjen e këtyre problemave ai sugjeron:

- Bërjen e shpronësimeve,
- Ndërtimin e mbikalimeve apo metro.
- Gjithashtu i duhet dhënë më shumë përparësi transportit publik (si dhe korsive të dedikuara të tyre) pasi ka më shumë produktivitet, zë më pak vend dhe ndot më pak.
- Nga statistikat rezulton se 50% e lëvizshmërisë është këmbësore dhe 30% lëvizje me automjete.
- Trotuarët duhet të jenë të lehtë aksesueshme dhe nga njerëzit me aftësi të kufizuara, dhe nëse gjerësia e tyre nuk është optimale të mos mbillen pemë në to, pasi i ngushtojnë së tepërmi dhe ulët komoditetin në lëvizje.

Ndërsa sa i përket trafikut, faktorët që do të ndikojnë në uljen e tij janë:

- Unaza e madhe dhe ajo e vogël,
- Krijimi i disa stacioneve multimodale, (jo vetëm ai i Kasharit që të mos përqëndrojë trafikun).
- Evitimi i parkimit anësor sjell zgjerimin e korsive.

Problem paraqesin gjithashtu zonat e banimit, ndaj i duhet kushtuar vëmendje unazave të vogla dhe të ndërmjetme, pasi aksesit i banorëve aty është i drejpërdrejtë. Ato duhet të lidhen direkt me njëra tjetrën, dhe jo nëpërmjet qendrës.

Tirana Parking është një sfidë sot. rrugët urbane në Tiranë dhe Shqipëri nuk janë projektuar. Një projekt rruge ka të paktën 20 elemente. Rrugët sot janë ngushtuar nga bizneset e vendosura anës tyre, s'ka sinjalistikë dhe standarte të duhura. Tjetër problem i ngritur nga **Z. Shkurti** ishte dhe ai i parkimeve, sidomos në unazë. Hartuesit e politikave të transportit duhet të bashkëpunojnë me arkitekt dhe urbanist në realizimin e projekteve të rrugëve sipas standartit.

Qyteti i së ardhmes, sipas **Z. Eftimi**, duhet:

- Ti japi rëndësi njeriut, biçikletave, gjelbërimit dhe transportit publik.
- Duhet shmangur trafiku drejt qendrës dhe të krijohet mundësia e lënies së makinave në periferi.
- Trasetë e rrugëve të përcaktohen që të mos prishin parqet dhe zonat e gjelbëruara si dhe të ketë një balancim midis hapsirave të gjelbëruara dhe sistemit infrastrukturor.
- Të ulët Ksh (koeficienti i shfrytëzimit të tokës) për ndërtim në mënyrë që të ketë më shumë hapsira për rrugë dhe sheshe.

Gjithashtu policentrizmi i qytetit është i rëndësishëm, ndaj Bashkia e Tiranës duhet të promovojë dhe zonat larg qendrës.

RAPORT Mjedisi
TIRANA CALLING MJEDIS
TAVOLINE E RRUMBULLAKET 8

Pjesëmarrës:

1. Laura Gatti - Kordinatore
 2. Xhemal Mato - OJF
 3. Eteleva Bodinaku EMA Consulting (Këshillues)
 4. Klodjan Ali – EMA Consulting (Këshillues)
 5. Loreta Hoxha REC (OJF)
 6. Diana Mile - Drejtor ne Drejtorine e Mjedisit Bashkia Tiranë
 7. Enkelejda Beja - Bashkia e Tiranës.
-

Rishikim

4 çeshtjet kryesore

Informacionet që gjenden:

- Sfida
- Potencialet
- Projekte pilot dhe shembuj:

Pyetje 1: Cilat janë tre emergjencat kryesore ne Tiranë?

Përgjigjet:

	Cështja I	Cështja II	Cështja III
EMA CONSULTING	Ndotja e ajrit nga transporti	Trajtimi i mbetjeve	Higjiena
XHEMAL MATO (OJF)	Pluhuri dhe CO ₂	Trajtimi i mbetjeve	Mungesa e hapësirave të gjelbra
DIANA MILE Drejtoria Mjedisit bashkia Tirane	Mobiliteti (Levizshmëria)	Ndotja e Ajrit	Ndryshimet klimaterike dhe ndikimet në ekosisteme
Prezantuese 1 REC	Mungesa e hapësirave të gjelbra në qytet(10	Ndotja e ujit dhe menaxhimi	Qeset plastike dhe politikat për

	herë më pak sot)		reduktimin e tyre
Prezantuese 2 REC	Ndotja e lumenjve gjatë rrjedhjes	Transporti Publik dhe lehtësi për biçikletat	
Opinione të tjera Ndhmës Koordinatorë	Ujërat e zeza	Ndotja akustike	Menaxhimi i ujit dhe shkarkimeve të ujrave

Opinione të tjera në lidhje me temën:

- Të dhënat janë mbledhur vazhdimisht , çdo vit bëhet mbledhja e të dhënave nga stacione të ndryshme të studimit .
- Ka tre stacione monitorimi për ndotjen e ajrit: te 21 Dhjetori,Ministria e Mjedisit dhe Poliklinika 10.
- Para disa vitesh niveli i pluhurit ishte më i lartë se sot për shkak të ndërtimeve,por tani për shkak të djegies së karburanteve nivelet e CO₂ janë rritur.
- Larja e shpeshtë e rrugëve ka ulur gjithashtu nivelin e pluhrave.
- Fabrika e coca- cola promovon ripërdorimin e shisheve. Kur ju i ktheni ato mund të rimbursoheni.
- Aksesit me ujë është shumë i rëndësishëm:Liçeni nuk është i aksesueshëm.
- Duhet të shkosh në periferi për të pasur kontakt me natyrën.
- Kompanitë private e bëjnë vetë zakonisht riciklimin.

Ekziston një raport i gjelbër nga REC për sa mbetje,energjia dhe ndotje emetohen nga institucione të ndryshme.

*Konkluzione:*menaxhimi i mbetjeve dhe ndotja e ajrit janë problemet më emergjente.

*Sugjerime:*Ekonomi qarkulluese si rezultat i riciklimin dhe ndarjes së mbeturinave.

*Shembull për situatën:*Në Itali politikat që rishes dhe ripërdorimin e mbetjeve.Ata fitojnë para nga ndarja e mbetjeve; Prandaj, kjo strategji mund të ketë një kontribut në ekonominë qarkulluese.Në Milano 60 % e mbetjeve riciklohet.

1. Higjiena për shkak të mungesës së objekteve të menaxhimit të mbeturinave.
2. REC merr fondin e saj me BE-në dhe në këtë moment po bën menaxhimin e strukturave të ndryshme në mënyrë që të përfshijë më shumë komunitetin dhe të marrin masa në lidhje me arsimin në lidhje me mjedisin .
3. Për shkak të ndryshimit të klimës , ekosistemet po ndryshojnë . Kjo është arsyeja pse , për shembull ; nuk mund të gjeni zogj në pemët e Tiranës .

Pyetje 2: në lidhje me kontekstin social dhe vlerat mjedisore në pjesën e brendshme të qytetit dhe përreth.Janë rrethinat e qytetit më keq apo më mirë në këndvështrimin mjedisor?

	Qyteti brenda	Periferia
Ajri	-	++
Higjiena	+	--
Menaxhimi i mbetjeve	+	-
Ujërat e zeza	+	-
Gjelbërimi	---	++

Opinione të tjera në lidhje me temën:

- Është e vështirë për shtetin, por edhe një zgjidhje duhet të jepet.

- Është e zakonshme që deri tani lumenjtë janë të ndotur për shkak të mbetjeve urbane dhe inerte për arsye se njerëzit nuk kanë teknikat e duhura në menaxhimin e mbeturinave .
- zonat rurale nuk kanë kapacitete,prandaj lumenjtë janë përherë të ndotur.
- 40 % e energjisë humbet .Qyteti nuk ka efience energjetike.

Pyetje 3: Ka hapësira natyrore të mbrojtura në periferi?

- Teorikisht janë të mbrojtura,por në realitet ka shumë shërblime dhe bare brenda parkut , të cilat e dëmtojnë zonat e mbrojtura .
- Agjensia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura është një strukturë e krijuar nga nga REC.Kjo strukturë menaxhon zonat e mbrojtura (Parku i Dajtit dhe Mali me Gropa – Bizë Martanesh).Është themeluar nga qeveria dhe donatorët. Ajo mund të financohet në mënyrë të vazhdueshme .
- Natura 2000 është një projekt nga REC, i cili kontrollon kushtet e zonave të mbrojtura.
- Sipas IUCN 20 % e tokës duhet të jetë e mbrojtur.
- REC është duke krijuar shtigje për të ecur në Malin e Dajtit.
- Agjensia e Parqeve dhe Rekreacionit është një strukturë brenda Bashkisë që menaxhon të gjithë hapësirën për rekreacion,natyrore dhe artificiale.

Pyetje 3:Stres I ndikuar nga mungesa e hapësirave të gjelbra. Vandalizëm : si ndihet popullsia e Tiranës në lidhje me hapësirën ,duke e parë si një shtëpi dhe Jo si një vend për t'u përdorur.

- Disa nga kazanët , për shembull janë vandalizuar.
- Megjithatë ne nuk mund të flasim për vandalizma , vetëm si veprime të paligjshme që nganjëherë janë marrë nga qeveria vetë , ose i lejon kompanitë private të vazhdojnë.
- Sjellja e keqe vjen zakonisht për shkak të nevojës për hapësirë.Zonat e gjelbra brenda lagjes mungojnë.
- Mirëmbajtja është një problem i madh në lidhje me zonat publike të gjelbra .Bashkia ka një buxhet për pastrimin dhe për tu kujdesur për hapësirat publike të qytetit .
- Politikat e gabuara kanë vandalizuar hapësirat publike , sidomos bregdetin . Pra, vandalizmi nuk është individual.
- Projektet janë zakonisht afat të shkurtër .

Përfundim : sjellja individuale dhe egoiste qëndron në perceptimin se mjedisi shihet si "Toka e askujt" .

Pyetja 4 : Tre elementet e vendit ideal.

REC	I gjelbër	I sigurt	I ndricuar
REC (prezantuesja tjetër)	I qetë ,pa zhurma	I pastër	
EMA	I organizuar jo i rrëmujshëm		
Xh. Mato	I gjelbër	I qetë	Ajër I pastër
Bashkia(D.Mile)	Pa zhurmë trafiku		
Mendime të tjera	Të ndjehesh mirë	Ajër I pastër	

Opinione të tjera:

- Jo vetëm që janë të pasigurta rrugët, por ka edhe shumë qen.
- Ndricimi është një element problematik në shumë rrugë.
- Probleme me ujërat e zeza kur ka përmbytje.
- Të bërtiturat nuk duhet të lejohen në një kohë të caktuar të ditës, për shkak të ndotjes akustike.
- Qëndrimi ndaj mjedisit duhet mësuar gjatë fëmijërisë.
- Çështjet mjedisore janë lënë gjithmonë mënjanë.

Pyetja 5 : Cilin lloj aktiviteti do të bëjë në vendin ideal?

REC	Të rrish jashtë me shoqëri	Vendet e duhura për çdo kategori	Të blsedosh
REC 2	Të frymëzohesh, të gjesh paqen brenda vetes	Të shijosh natyrën dhe ekosistemet	
EMA			
Xh.Mato	Të pushosh		
Bashkia	Fletë palosje me oraret e aktiviteteve		

Mendime të tjera dhe sugjerime:

- duhet të ketë hapësira ku të bëhen aktivitete të ndryshme sipas kategorisë .
- aktivitete sportive dhe vende ku mund të ushtrohet joga.
- fëmijët kanë nevojë për hapësira të vecanta, sidomos pranë shkollave.
- mungesa e informacionit për aktivitetet.
- qendrat e komunitetit janë lënë mënjanë. Ata duhet të fitojnë më shumë rëndësi .

Konkluzionet dhe sugjerimet : krijimi i parqeve të ndryshme me aktivitete të ndryshme për të gjithë.

Pyetje 6: rreth përshtatjes së qytetarëve nga qendra e qytetit në periferi?

- Të krijojmë një qytet policentrik me disa qendra ose në këtë rast disa parqe me funksione të ndryshme, do të zgjidhte problemin e turmave.
- Pirja e ujit të burimeve është element i vogël që duhet të futet në plan.
- Nevoja për plan strategjik për planifikimin e hapësirave të gjelbra në vend strategjik dhe të krijohen ekosisteme.
- Analiza e duhur të llojeve të drurit të përshtatshme për mjedisin . Bimët endemike të luajnë një rol të rëndësishëm në sjelljen e ekosistemit.
- Robihna pseudo akacie është një pemë pushtuese . Hialantus është një tjetër bimë pushtuese Robihna pseudo akacie është me të vërtetë e rëndësishme për tëbërë mjaltë nga bletët , mbrojtëse ndaj erozionit dhe mund të përdoret në ndërtim. Ajo nuk e shkatërron ekosistemin e nënshtresat .

Ka vlera ushqimore për shkak të bishtajoreve të saj.

- Pemë, rrënjët e të cilave shkatërrojnë trotuaret . Pishat janë shumë problematike.
- I nxehti urban po ndryshon ekosistemet. Mbjellja e pemëve , lyerja e cative me të bardhë dhe larja e rrugëve mund të reduktojë të nxehtin gjatë verës.

Pyetja 7: Cfarë mund të shtojmë tjetër?

1. Teknologji e infrastrukturës së gjelbër.
 - Ekzistuese: Panelet diellorë.
 - Vlera të shtuara: më shumë infrastrukturë rrugore, cati të gjelbra,
 - Taksa për mjedisin
 - Nxitje të ndryshme
 - Një ligj i ri për energjinë e rinovueshme është duke u strukturuar dhe për eficiencën energjetike të ndërtesave.

2. REC ka filluar një projekt që ka të bëjë me institucionet publike dhe eficiencën e tyre të energjisë. Vitin e ardhshëm ky check-up do të jetë i detyrueshëm edhe për ndërtesat e banimit.

Shembull: Në Bolzano ,në qoftë se ndërton cati të gjelbër dhe rrit eficiencën e energjisë ,të ofrohen shumë lehtësi.

RAPORT

TIRANA CALLING / RIGJENERIMI URBAN 1

TAVOLINA E RRUMBULLAKËT 9

PJESËMARRËS:

Andreas Faoro	UNLAB (Kordinator)
Ilir Nase	TUDelf (Kordinator)
Eri Çobo	(Kordinatore)
Gjergj Bakallbashi	Bashkia Tiranë
Evis Rahmani	Bashkia Tiranë
Irma Shtini	Bashkia Tiranë
Eliona Çelaj	Bashkia Tiranë
Maksim Muçi	Shoqata e ndëtimesve
Maksim Mitrojorgji	Arkitekt - Urbanist
Florian Nepravishta	Universiteti Politeknik i Tiranës
Jurtin Hajaro	Universiteti Epoka

PËRMBLEDHJE - RIGJENERIMI URBAN 1

HYRJE

Rigjenerimi urban përbën një nga sfidat më të mëdha për qytetin e Tiranës. Procesi i regjenerimit urban është një proces në vazhdimësi, që implikon të gjithë palët e interesuara për të patur një kontekst urban të përmirësuar dhe që i përgjigjet kërkesave të banorëve të këtij qyteti. Një ndër objektivat kryesore është edhe përfshirja e axhendës mjedisore në procesin e rigjenerimit urban të qytetit të Tiranës.

TË DHËNAT

Të dhënat e përgjithshme të enteve publike dhe private kanë nevojë për përditësime më të shpeshta, koordinim më të mirë ndërmjet institucioneve dhe sigurimin e transparencës në lidhje me publikimin e të dhënave.

MUNDËSITË

Ish-zonat industriale shërbejnë si katalizatorët lokale të rigjenerimit urban. Rigjenerimi i këtyre zonave mund të shikohet si një potencial për rrijtëzimin e zonave të caktuara të qytetit. Në të njëjtën kohë, theksi i duhur duhet të vendoset në adresimin e çështjeve të cilësisë së jetesës në legjislacionin përkatës lidhur me rigjenerimin urban. Problematikë tjetër, paraqet rinovimi i stokut të objekteve ekzistuese të ndërtuara para viteve 90 në lidhje me qëndrueshmërinë dhe eficientë energjetike.

SFIDAT - PROBLEMATIKAT

Tirana i ka të gjitha rezervat ujore për të përballuar popullsinë në rritje që ka, e rëndësishme është s'i duhet ti menaxhojmë dhe t'i trajtojmë rezervat ujore rreth e rrotull qytetit tonë! Fillimisht një plan rregullues duhet të punojë mirë mbi sistemin rrugor të Tiranës, me infrastrukturën e saj në mënyre që t'i përgjigjet kërkesave të banorëve që ka. Sistemi i ujësjellës kanalizimeve ka problemet e veta, nuk ka informacion të sakte mbi sistemin e kanalizimit, pasi janë bërë shumë ndërhyrje informale. Infrastruktura e një qytetit përngjan me arteriet e një trupi, nëse nuk funksionojnë këto arterie atëherë nuk funksionon as qyteti. (Maksim Muçi)

Një gjë shumë e rëndësishme është fakti që nuk mund të bëjmë gjithë qytetet e Shqipërisë me rregullat e Tiranës. Çdo qytet paraqet një problematikë të caktuar urbane që duhet t'i përshtatet edhe një metodologji e caktuar rregullash. Kemi një relief dhe klimë të jashtëzakonshme, kemi shumë ujë, sasi të lartë shirash dhe nuk na mungon asgjë për të patur një menaxhim të mirë të burimeve që kemi.

(Maksim Muçi)

Hapësira urbane dhe publike duhet të kenë një rëndësi të veçantë dhe plani i ri duhet të adresojë problematikat e këtyre të fundit. Një plan urbanistik duhet të adresojë problemin e politikave hapsinore në kuptimin arkitektonik dhe urban të fjalës. Nëse është e mundur të vendosen rregullo për të ndërtuar një kulturë hapsinore të banorëve të këtij qyteti sepse është kjo kulturë e jetës në bashkësi që përbën lokomotivën e të gjithë aktivitetit që kryejnë banorët si kontribues edhe si përfitues të këtij mjedisi. (Maksim Mitrorgji)

ZONAT ME PROBLEMATIKËN MË TË THEKSUAR

Zonat më problematike që kërkojnë një ndërhyrje të menjëhershme përsa i përket rigjenerimit urban janë:

1. Ish-zonat industriale, të ndërtuara para viteve 90, tëshëmë ndodhen në gjëndje tejet të amortizuar! Një pjesë e mirë e këtyre objekteve përdoren kryesisht si një strehe për njerëzit e pastrehë; Përdoren gjithashtu nga firma private të cilat i kanë shfrytëzuar ato pa një planifikim të duhur hapsinor; Ndër të tjera, përmendim zonën e Kombinatit;
2. Stoku i banesave kolektive të ndërtuara para viteve 90, të cilat paraqesin probleme të theksuara në lidhje me cilësinë e jetesës dhe në mungesën e eficientës energjetike;
3. Zonë tjetër shumë problematike është lumi i Tiranës (Bregu I Lumit)! Ndotja nga mbetjet urbane të kësaj zone kërkon ndërhyrje të menjëhershme në aspektin e rigjenerimit urban.
4. Lumi Lana përkon me një rrjedhë të rëndësishme që integrohet përgjatë pjesës më nevralgjike urbane të qytetit të Tiranës; Trajtimi sanitar i ujrave që shkarkohen në Lanë përbën një nevojë shumë të rëndësishme që do të ndikonte drejtpërdrejt në përmirësimin e cilësisë së jetesës në qytet.
5. Zgjatimi i bulevardit mund të jetë një mundësi e re zhvillimi dhe akomodimi për popullsinë e re të qytetit të Tiranës.

Problematike tjetër lidhet me legjislacionit ekzistues, nevojitet një sistem më i thjeshtë dhe më i qartë i kodifikimi të ligjit në mënyrë që edhe aplikimi i tij të jetë më efektiv, kryesisht në fushën e rigjenerimit urban.

Në mënyrë që të bëjmë një hap të madh duke kaluar nga "donacionet për rigjenerimit urban" në " financimin e rigjenerimin urban", duhet që autoriteti lokal të ndërmarë masa konkrete ose instrumente konkrete në financimin e këtyre projekteve.

ZONAT E NDËRHRYJES

Zonat potenciale për t'u eksploruar:

Zona e Kombinatit;

Lumi i Tiranës ;

Lumi i Lanës ;

Bulevardi i Ri ;

Krijimi i një rrjeti për itinerarin e të gjithë aktivitetit njerezor duke përfshirë infrastrukturen sociale dhe destinacionet më të rëndësishme të saj ;

Përcaktimi i instrumenteve për përdorimin e stokut të banesave të reja për shtresat e njerëzve në nevojë .

Tiranë, Prill 2016

RAPORT

TIRANA CALLING /KULTURA

TAVOLINA E RRUMBULLAKËT 7

PJESËMARRËS:

Mirela Kocollari	Agjensia e kultures dhe turizmit-Bashkia Tirane
Kristina Boka	Studente ne Master ne Universitetin Boier
Erisa Nesimi	Pjese e grupit te punes (Boier) qe po harton planin regullues
Sonja Popa	Agjensia e parqeve
Jovani Biovene	Arkitekt nga Milano,pjese e grupit te punes per Liqenin e Kasharit
Elvis Cela	Agjensia e parqeve
Albana Kocollari	Drejtorja e Regjistrit te Zhvillimit te Territorit
Migena Bushati	Drejtorja e kordinimit dhe investimeve – Bashkia Tirane
Jyrgen Struga	Specialist-Drejtorja e planifikimit te Territorit –Bashkia Tirane
Flojton Pervathi	Specialist-Drejtorja e planifikimit te Territorit –Bashkia Tirane
Artjola Bardhoshi	Studente – Universiteti Epoka

PËRMBLEDHJE: Turizmi

Gjate diskutimit ne tavoline per turizmin, grupi organizoi idete e dhena ne tre kategori kryesore:

- 1 Problemet
2. Mundesite
3. Projektet pilote

Problemetikat e evidentuara

- a. **Infrastruktura.** Ka mungese te theksuar te shenjave rugore , lexueshmeria e rugeve turistike, tabelat informuese tek keshjtjellat ose atraksionet e tjera turistike,Rruget qe te drejtojne tek keto atraksione turistike jane ne gjendje te keqe.Transporti nuk eshte i organizuar mire-disa prej fshatrave Ne rrethinat e Tiranes kane mungese transporti
- b. Ndotja e liqeneve/lumenjve.
- c. Mungese informacioni.Nuk ka ruge te qarta ; nuk ka sinjalistike rugore si dhe mungese e hartave rugore.
- d. Mungesa e nje identiteti te forte turistik ne qytet
- e. Nuk ka diversitet ne tipologjite turistike
- f. Mungesa e nje harte te qarte mendore

Mundesite

- Tirana eshte nje qytet me park kombetar; gjithë Tirana si nje park kombetar;

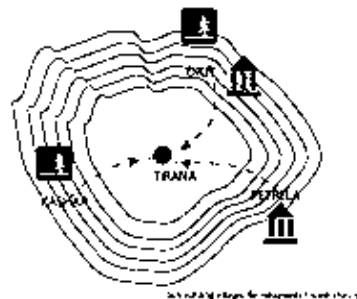
Duke marre parasysh faktin qe Tirana eshte e rrethuar nga parqe kombetare te cilat fatmiresisht nuk jane prekur nga

dora njerezore, mund te zhvillohen rruge turistike qe te cojne nga njeri park tek tjetri pa u future brenda ne qytet. Fakti qe Tirana e madhe permban nje numer te madh liqenesh dhe gjithashtu disa lumenj shume te rendesishem, eshte neq avantaazh tjetere i rendesishem. Tirana eshte gjithashtu nje qytet me liqene.

- Site historike

Nje numer i madh i monumenteve historik ndodhen ne rrethinat e Tiranës. Disa prej ketyre monumenteve datojne qe nga kohet e Ilireve, ndersa di sa te tjera jane prej periudhes Osmane. Nje rruge historike mund te krijohet per te lidhur te gjithë keto atrakcione turistike. Turistet mund te kene mundesine

Te vizitojne keto monumente ,per shkak te lartesisve ne te cilat keto site ndodhen, ato ofrojne pamje te mrekullueshme drejt qytetit, lumenjve dhe liqeneve.

- Trashëgimia e periudhes se komunizmit- Ndertesa dhe site te tjera

Per shkak te ngjarjeve te vecanta historike, Tirana permban nje trashëgimi te madhe te periudhes se komunizmit, te prekshme dhe te paprekshme. Shume prej luristeve nderkombetar jane kurioz te vizitojne ndertesa, site ose muze te periudhes Komuniste, prej faktit qe ky regjim ishte vecanerisht komunizem shqiptar.

- Agro-turizmi

Me reformen e re administrative territoriale, Tirana perfshih fshatra te cilat mund te kryejne aktivite si agro-turizmi, kuzhina lokale, aktivitetet agrikulorore si korra, tregjet e fshatareve etj jane disa prej. Aktiviteve te cilat mund te mundesohen me pak nevoja dhe reklamim strukturor.

Tregjet e fshatareve mund te jene nje mundesi e madhe. (Rast studimi Stambolli)

- Turizmi metropolitan- Turizmi i sherbimeve (Turizmi logjistik)

Pozicioni gjeografik i qytetit ne Shqiperi por edhe ne rajon krijon mundesi per Tiranen qe te jete

Nje qender e forte per bizneset turistike- Tirana mund te behet mikpritese per konferencat dhe aktivitet e tjera rajonale. Aferesia me portin e Duresit dhe me aeroportin e "Nene Terezës" jane avantaazhe te medha per qytetin qe te jete nje pike grumbulluese e forte ne rajon. Ndodhet gjithashtu prane rruges te rendesishme antike si:

Rruga Egnatia-lidh Romen me Kostandinopojen, dhe rruga e Arbrit- lidh qendren dhe very-lindjen e Shqiperise.

- Hiking dhe rruge per bicikletat mafore

Ne rrethinat e Tiranës ka shume mundesi per zhvillimin e hiking dhe rruges te bicikletave. Disa prej tyre jane gjurmuar nga individë te pasionuar pas ketyre aktiviteve, keshtu keto rruge mund te gjenden lehtesisht dhe te zhvillohen me pas. Kjo mund te ofronte mundesi udhelimi permes periferise se Tiranës pa hyre ne perimetrin e qytetit.

Projekte te mundshme

- Hartat

I pari dhe projekti kryesor per tu kryer eshte krijimi i hartave – Si konkluzion I arritur nga grupi ky eshte problem kryesor dhe pengesa e sektorit turistik ne Shqiperi. Per shkak te mungeses se planifikimit te duhur, shume atraksione turistike nuk njihen mire (jane te humbura) dhe turistet nuk mund te marrin informacionin e duhur.

Planifikimi perfshin gjithashtu pasjen e nje database nga "aktoret" kryesore turistik ne Tirane si psh NGO-te, agjencite turistike dhe palet e Interesuara. Ne kete menyre, keto pjesemarres mund te trajtohen si partner ne aktivitetet promovues e turistike dhe te japin kontributin e tyre ne kryerjen e saj. Eventet e organizuara nga komunitat ose NGO-te per te ftuar student/ qytetare per te date vullnerare per planifikimin e ketyre siteve.

- Rruget turistike

Rruget turistike mund te organizohen te tilla si per te pasur rruge te cilat jane te organizuar ne rrahe koncentrik qe fillojne nga qyteti. Secila prek ketyre rrugeve ka nje karakter dinstinktiv dhe personal si rruget e monumenteve historike; rruget e monumenteve natyrore etj. Menyrat e transportit te perdorura ne secilen prej tyre esht specifik per cdo rruge.

Rruget qe jane radiale, duke filluar nga qendra e qytetit, sjellin bashke tipologji te ndryshme te atraksioneve turistike. Menyra e transportit te perdorura per te pershkruar keto rruge mundet gjithashtu te jene te ndryshme, duke krijuar nje rruge transporti multimodal.

- Vendosja e hartave rrugore dhe tabelave Informuese per atraksionet turistike

Ky esht nejt problem tjeter I rëndesishem e sektorit turistik te Tiranes. Eshte e nevojshme te vendosen rruge te qarta

Te cilat sigurojne hart ate lexueshme. Per kete, mund te organizohen aktivitate nga studentet e universiteve ose edhe nga NGOte-projektet pitole te cilat. Hap pas hapi do te "pajisin" keto atraksione turistike me pajisjet e duhura per ti perfshire tek rruget turistike. Keto projekte jane shume te thjeshta, dhe mund te behen lehtesisht. Menaxhimi I mire esht e vetmja gje qe duhet.

- Aplikacione per mbeshtetjen e turizmit

Ne periudhen teknologjike ne te cilen po jetojme, aplikacionet e celulareve mund te hyne ne pune. Nje aplikacion qe mundeson hiking dhe rruget e bicikletave/ atraksionet turistike/omimet etj do te ishte shume e dobishme ne reklamimin e atraksioneve turistike ne qytet. Megjithate, perpara zhvillimit te kelij aplikacioni, faza e planifikimit duhet bere me pare.

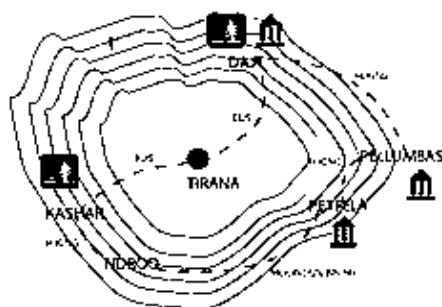
- Projekti I lidhjes se liqeneve

Nje project qe merr ne konsiderate liqenet ne rrethinat e qytetit dhe krijon nje rruge lidhese per liqenet.

- Evente si promovim te aktiviteteve turistike

Evente te ndryshme te cilat jane organizuar nga NGOte, Komuna ose institucione te tjera mund te veprojne si promovues e siteve te ndryshme turistike, ose rugeve turistike.

Keto evente mund te organizohen jo vetem ne nje vendtakim te caktuar, por mund te jene evente te shpermdara me vendtakime te ndryshme ne site te ndryshme turistike. Ne kete menyre, udhetimi nga nje site ne tjetrin mund te jete i mbeshtetur nga nje diversitet menyrash transporti, duke krijuar nje levizje multimodate permes eventit dhe reklamimit.

TAKIMI:

DISKUTIME TE HAPURA

QËLLIMI:

KËSHILLA DHE VIZIONE NGA EKSPERTË

Proçes-verbal i datës:

08/04/2016

DREJTORIA E PËRGJITHSHME E PLANIFIKIMIT DHE ZHVILUMIT TË TERRITORIT

Vendndodhja:

Tirana Internatonel Hotel

PJESMARRËS NGA BASHKIA E TIRANËS:

Michelle Brunello	Stefano Boeri Architects
Lorenza Baroncelli	Stefano Boeri Architects
Devis Agaraj	Sektori i Makroplanifikimit
Eva Hoxha	Sektori i Makroplanifikimit
Mirinda Shqarri	Sektori i Makroplanifikimit

Tavolina: Urban Regeneration

Devis.Agaraj@tirana.gov.al

Eva.Hoxha@tirana.gov.al

Mirinda.Shqarri@tirana.gov.al

PJESMARRËS TE FTUAR:

Artan Shkrelli	Këshilltar për Planifikimin, Kabineti i Kryeministrit
Armando Vokshi	Profesor ne Fakultetin e Arkitektures
Anisa Qorri	Instrumentet e Planifikimit Kombetar, AKPT
Regina Valhi	AKPT

Tavolina: Urban Regeneration

Michelle Brunello: So let's start with the main goal that we have to reach for this plan. I tried to put the point on which we as a group need some help and points of collaboration.

So when I say urban regeneration we intend a way to how the city can grow. Now in many other countries cities are not growing yet so they changed the name and refer to it as *Urban Regeneration*, in the sense of a city changing itself. The planning is not concentrated on expansion, but on the modification of the body. In Tirana, we are in the middle of this process because it started, and was very fast in the past 20 years. So, we need to discuss the regeneration of the city that was built in the last 20 years. There are many energies that are changing the center and dynamics that are changing the city. We need to separate two different perspectives, a short one and a longer one, and two different typologies of city. What is already in the center developed and you need to control the changing, and on the other side there is the part of the city which is more informal that is built and we have to think how to improve and find the resources for intervention. So, I think the periphery is the main task to discuss much more than the center. On the second hand we will be speaking about tools.

Speaking about tools, if we feed a model that we are using in other European countries, there is a quiet new tool for the urban planning that is "per equazione", building rights, stock exchange. It changes the negotiation. For example, before people were saying they wanted to build somewhere, the Municipality said, "You can build but you must pay the road to arrive to your land, you pay the water supply and infrastructure and you give us some money". Now, we have not so many economic resources in the city. There is a first regeneration "per equazione" that was saying, "To build in your area you need to give me some virtual money that are generated by other parts of the city". For example, you want to buy land in the center that will transform in a park, then only if we have these virtual building rights you can do what you want.

Rexhina Vathi: I find it difficult to implement this idea in Tirana.

Michelle Brunello: It is clear that many times was not the same owner that had the land, but was this owner that was paying some money to the people who had the land in the center, buying their building rights or buying the land in order to have his possibility of business. So, instead of having money from the developer, having land is a win-win situation. This was the first regeneration and was not working so well, because there was some economical problem and there was a power problem. The developer had many rights. So there is a second regeneration that we want to use and it says, "You have your land, you can pay some money, you have to pay your infrastructure, but you need to add urban quality standards". So if you have the right to build 1000 m², you can buy 1200m² if you need some energy quality, but you can build 1500 m² if you buy in this virtual market some value that was generated by the renovation of one old part of the city. You need to have good quality in order to have additional money. We are implementing this system in a city in Italy that was similar to Tirana. What we did was say, "What you planned to build now is half of what you were planning to build in terms of volume, but you can rearrange the volume by one way, only if you buy in the virtual market some credits that are generated by the renovation of the existing city". This is something that is working and is a new way to put together the new development consumption soil and the urban renovation together.

There is a big difference between the public and the private city. What I was saying is related to the regeneration of the private sector because it's the most difficult point.

In the new panorama, another way to regenerate the city is to create some money from the future decrease of the consumption of the land.

Lorenza Baroncelli: I'd just like to add two small elements. We've been told that there is one important step at this moment that is the enlargement of the city. They bring us at two points, one is that with this change they doubled the budget of the Municipality, and this includes the 20% that is given by the building permits. This is easy money but will finish very fast so we need to imagine which is the economical problem that we can solve for the future. Passing from building permits to energy production is an extremely interesting point to discuss. The second important point is what is happening outside the city. This is a big question also in terms of economy. There need to be more services and more values. How to make sustainable small spaces where you have small houses? This is a long time question.

Armando Vokshi: Tutte le città del mondo cominciano con un'analisi e poi finiscono con un prodotto. Tirana è una città malata gravemente. Quindi come si fa ad intervenire? Ovviamente bisogna fare un'analisi profonda per capire da dove vengono queste malattie. Secondo me dobbiamo limitarci oggi solo dentro la città di Tirana, non ai comuni.

Michelle Brunello: Un problema immediato su qui dobbiamo lanciare un' idea per non far' morire il malato, e' che oggi c'e una quantita enorme di aree che hanno i permessi di costruire che diventano attivi. Quindi e' come se fra un mese ognuno potesse costruire quello che vuole senza regole. Come possiamo intervenire in breve tempo su questa cosa?

Armando Vokshi: Tirana ha una fame enorme per costruire nuove case. Questo non va vietato, pero va orientato. Pero e meglio forse parlare sulle problematiche che sulle scelte.

Tirana ha tre fasce (macchie) e la loro grandezza varia. La citta ha un boulevard centrale, il quale divide in due la citta orientale. Tutto quando e' rimasto secondo il vecchio canone della citta primitiva.

La prima fascia e' il boulevard, la seconda fascia e' la citta orientale che e dentro l'anello, e la terza fascia si subdivide in due zone, la zona con diritti di costruzione e la zona informale che prende un vasto territorio della citta. Tutte queste fasce presentano problemi diversi e ovviamente va intervenuto in modi diversi. Il secondo problema di Tirana e' che si costruisce in centro e le funzioni pubbliche sono allocate tutte nell centro. Quindi questo e' un grave problema perche se vuoi qualcosa devi per forza entrare nel centro. Un altro problema che noi abbiamo e' che noi non conserviamo il nostro patrimonio. Le aree di valore devono essere conservate.

Michelle Brunello: Secondo me il problema del sblocco dei permessi di costruire e' la priorit. Non serve che noi facciamo lunghe politiche, ma domani va tutto fuori controllo. Allora come possiamo dare una soluzione adesso?

Lorenza Baroncelli: Secondo me ci sono due livelli, uno e' come gestire i permessi di costruzione che verranno in future, l'altro pezzo e' come dai degli incentivi nella citta esistente per migliorare degli standart pubblici e magari densificare dei pezzi di citta. Cioe spingere i cittadini a demolire e ricostruire meglio.

Armando Vokshi: Bisogna intervenire con delle regole che sono specifiche. Tirana e' una citta policentrica, ma si prevede ora che la citta deve essere esplosa. Anca la rigenerazione urbana dipende da questi policentri.

Michelle Brunello: Noi dobbiamo pensare come realizzare una citta policentrica.

Armando Vokshi: Ci sono dei vuoti urbani che corrispondono a delle zone ex industriali o ex militari che ormai sono parte integrate della citta, che possono praticamente diventare nuovi centri.

Michelle Brunello: Ci sono dei problemi tipici di Tirana che ci interesserebbe affrontare qui.

Anisa Qorri: I can give you some details on the actual law. It is very important to see what predicts the legal space. The actual law provides some instruments, one is the *transfer of the right of development*. It means that if you have a property in the historic center city, because of the regulation you can't build there, so you can't develop your property, but you have the right to transfer it to another part of the city. The public sphere profits only from the taxes in this case.

Lorenza Baroncelli: If I have my building today and old buildings are around me and I don't have permission to build, but if in 10 years all around me will build 10 floor buildings, will I win more rights to build outside?

Anisa Qorri: The current law predicts a period of 10 years time. This is a legislation that is new to our framework so there are no examples of implementation.

Michelle Brunello: This law is on one side giving a lot of energy to the possibility to build, and I'm asking if this law is anticipating the plan and is somehow putting a strong controlled condition?

Anisa Qorri: This instrument gives the possibility to build without having any pressure. It is very fair, it doesn't take the property to the owner without having the right proportional feedback from them. Another instrument that is the *conditional intensity*, like for example if you are in an area where the plan predicts an intensity of 2, but because there are no other environmental or historical restrictions, you can build with an intensity of 4, but with the condition that half of the space is given to social housing.

Davis Agaraj: In the previous plans there were these instruments too, and the only reasons they didn't get engaged is by choice not by absence of possibility. The point is how to find the appropriate tools to push the political decision taking to choosing those instruments and implementing those decisions, this is an actual problem in Albania.

Michelle Brunello: Political decisions consist of the power to make the laws but, our work is to drive the economic and intellectual energy to input those decisions.

Anisa Qorri: The first thing to be regarded into the plan is the accessibility and the connectivity of the city because of the new administrative areas. The main axis that will better link the rural centers to the city.

Lorenza Baroncelli: It will probably increase the value of the land. For example if I have a building and you build a road close to it, that will increase the value.

Anisa Qorri: Another thing that the law has foreseen is that every Municipality now should profit from this added value. It can set regulations or financial instruments that allows them to tax something because of the added value according to the planning instrument.

Armando Vokshi: Un problema che nbn e' mai stato risolto forse per mentalita sono i standart urbanistici. Essistono ma nos si possono controllare. Qui quando si fa un edificio per esempio, il parcheggio viene ogni 100m ed e' privato. I parcheggi pubblici nos vengono utilizzati.

Anisa Qorri: The Detailed Local Plan's areas are the main economic poles of the city. They are areas with less problems with the property, some of which are of state ownership. Restrictions should be made in the inner city with the idea that everyone who wants to build has to develop the new neighborhood. That's why there is a need for local architecture. Tirana needs its identity.

Michelle Brunello: How to intervene in the city through a mechanism of exchange?

Armando Vokshi: Queste sono piu normative che regolamenti. Per esempi se vuoi costruire in Italia un tot di m2 devi lasciare un tot di m2 per servizzi.

Artan Shkrelli: Noi abbiamo un indice di intensita che e' il piu importante di tutti e che e' l'unica cosa che non e mai presa in considerazione.

Armando Vokshi: Nessuno vule sapere quando spazio va al verde, a le scuole e a i servizzi pubblici.

Rexhina Vathi: Regarding the instruments and mechanisms of a polycentric city, my concerns about Instruments like the *development rights transfer* is that it doesn't work here, for example as it does in the US. We must find something that is specific to our country. The main issue that we have to consider is the land entitlement. We have to keep in mind how to make a flexible mechanism that will work in the coming years.

To continue on Urban Regeneration, I'd personally like to consider it as a regulation need. The Municipality should be more empowered than the private sector. One Instrument could be for the Municipality to buy some land especially in the rural area and they can use it for green and public services.

Lorenza Baroncelli: Where can you find the money to do that?

Rexhina Vathi: The real estate of the areas close to these will increase and taxation, too.

Lorenza Baroncelli: Increasing the taxation on a built city?

Anisa Qorri: We have to scan the territory of Tirana about these buildings, how do they feat to the recommendations of the law and to have a preliminary analysis on the implementation of this law. How much does the legalization of these settlements serve to the city? Is there a possibility not to legalize the informal settlements but to have some contribution for them in proportion of the building without the need to give them property title?

Michelle Brunello: To manage the regeneration is to modify the existing city but, it's always related to the expansion because when you decide to buy this land and to create an untouchable agricultural area, you concentrate all your energy in the regeneration, you create a physical limit. Are you proposing to use this in the new development, or do we have a model in which we plan how this area can use this land for new development that has a new kinder-garden, etc? It is important to understand which tools to use.

Devis Agaraj: Speaking about Urban Regeneration, one of the things that was always missing was the appropriate use of the powerful muscle of the large scale entrepreneurs. They are the ones who can promote transformation, and there isn't a single case where for tall, large buildings large scale entrepreneurs were allowed to do something in exchange for something else. I also thing that *transfer of development rights* is un-implementable in Albania due to property issues, framework issues, etc. Doing something in here in exchange for something in here I think it can work. It hasn't been done only because there were no tools to oblige the decision taking so that once they give to the large scale entrepreneur the possibility to develop asks them in return something else.

The city shouldn't get further enlarged, it is not yet entirely developed with a medium- low intensity. It is the only way to use the economical muscle of entrepreneurs to transform the city. One thing that was missing in all the General Local Plans was the possibility to ask something as a must in the land use for large scale developments.

Michelle Brunello: So according to you, what is happening with over 6 storey buildings?

Devis Agari: I'm saying that because of the building regulations legislative systems there was, and still is the *transfer of development rights* possibility tool. Choosing to implement those tools is more a political decision than a technical one. In order to make this political decision to be a technical one, we need to employ those tools in the General Local Plans. The idea is to employ these tools to all large scale entrepreneurs, which are those who build in large scale development properties.

The intensity bonus has been implemented in Albania only in two or three cases. For example in Kosovo you can add two stories to your predicted building and in exchange you give to Municipalities a half storey or one.

Artan Shkreli: L'idea era che se non c'è la volontà di seguire il regolamento è inutile che sofisticiamo la democrazia. La volontà del sindaco è molto importante per seguire le regolazioni del piano.

Qui in Albania non esiste la responsabilità della firma dell'architetto. L'architetto non è stimolato a denunciare la sua autotutela.

Michelle Brunello: C'è un'altra maniera per governare la città che è di sfruttare l'energia che già c'è lì. Se il piano dice che in ogni 1000 m² che costruisci si richiede di fare un giardino pubblico, una scuola, e' qualcosa che deve diventare uno strumento.

Armando Vekshi: Dobbiamo creare un modo che la gente costruisca anche in zone periferiche attraverso il policentrismo. Inizialmente va esplosa il boulevard che è il centro con i servizi nuovi, dedicati.

Michelle Brunello: Tu dici prima rendiamo attrattivo fuori, poi usiamo le energie economiche anche per sistemare la città informale.

Artan Shkreli: La grande domanda che affrontiamo in questo momento è legalizzazione e poi urbanizzazione o urbanizzazione e poi legalizzazione.

BASHKIA
TIRANE

PLANI I PËRGJITHSHËM VENDOR

TAKIMI

DISKUTIME TE HAPURA

QËLLIMI:

KËSHILLA DHE VIZIONE NGA EKSPERTË

Procès-verbal i datës:

021/06/2016

Vendndodhja:

DREJTORIA E PËRGJITHSHME E PLANIFIKIMIT DHE ZHVILLIMIT TË TERRITORIT
Hotel The Plaza Tirana

PJESMARRËS NGA BASHKIA E TIRANËS:

Tavolina: Kultura

Edit Pulaj	Bashkia Tiranë			
Eri Cobo	Stefano Boeri Architects			
Marlinda Tafaj	Bashkia Tiranë			
Keti Treska	APR Bashkia Tiranë			
Anila Ismaili	APR Bashkia Tiranë			
Migena Bushati	Bashkia Tiranë			
Iris Baboci	Bashkia Tiranë			

Historiku:

DREJTORIA E PLANIFIKIMIT TE TERRITORIT
Sektoret e Makroplanifikimit dhe Mikroplanifikimit

Propozimi i një poli për artin dhe punimet artizanale në prezantimin e strategjisë të Planit të Përgjithshëm Vendor të Tiranës, nxitë debatin në tavolinën e rrumbullakët të dedikuar për artin, kulturën dhe turizmin. Në idetë e propozuara nga konsulentët në bashkëpunim me Bashkinë Tiranë, në unison u dakordësua në debat rëndësia që ka arti dhe kultura në nxitjen e turizmit .

- Poli i artit dhe kulturës të konceptohet si një pol i industrive kreative (Business creative Industries), ku edukimi mbi artin dhe kulturën, kërkimi shkencor dhe industrinë e produksionit të artit të jenë bashkë .
- Industrinë kreative janë ato të cilat e kanë zanafillën e tyre tek krijimtaria individuale, talenti, dhe të cilat kanë një potencial të madh për të gjeneruar ekonomi, dhe për të krijuar vende të reja pune.
- Sektorët kreativë kryesorë janë :
 - Arkitektura
 - Zejet
 - Reklamën dhe marketingu
 - Filmi, TV, video, radioja dhe fotografia,
 - Botimet,
 - IT, software dhe shërbime kompjuterike,
 - Muzeumet, galeritë dhe bibliotekat,
 - Muzikën, performimin, artet vizuale.
- Ky model të aplikohet dhe në zona të tjera, në shkallë të ndryshme në varësi të zonës duke bërë të mundur krijimin e rrjetit të artit dhe kulturës, në mënyrë që arti dhe kultura të shkojë në çdo lagje të qytetit të Tiranës.
- Përsa i përket turizmit, Tirana ka potenciale të mëdha turistike, sidomos tani që në territorin e saj janë dhe ish komunat, ku secila prej tyre ka identitetin e saj kulturor, monumentet e trashëgimisë kulturore, si Kalaja e Petrelës, Kalaja e Dorzit, Kalaja e Prezës, Kalaja e Tiranës si dhe monumentet e kulturës të kategorisë së parë dhe të dytë të në të gjithë territorin e Tiranës.
- Vazhdimësia e projektit të fasadave "Ngjyrat e Tiranës", e cila bën të mundur krijimin e një trajektoreje interesante turistike, por në të njëjtën kohë do të nxisë dhe promovojë artistët shqiptarë.
- Arti në shkollë dhe hapja e shkollave për komunitetin një iniciativë e mire, por duhen përzgjedhur me kujdes programet kulturore artistike në shkollë dhe në ambientet sportive të tyre, në mënyrë që ato të mos ndikojnë në programin e shkollës. P.sh në këto shkollë pas orarit mësimor mund të ofrohen kurse të ndryshme me fokus programet mbi artin dhe kulturën jo vetëm për nxënësit e këtyre shkollave, por edhe për banorët e komunitetit që jetojnë përreth këtyre shkollave, ose aktivitete të ndryshme kulturore artistike për komunitetin .
- Unaza e katërt e konceptuar si një korridor i gjelbër shumë bukur mund të konceptohet si dhe korridori i artit bashkëkohor .
- Të përcaktohen në rregulloren e planit standarte për artin dhe kulturën, standarte të tilla si kinema/banorë, qendra kulturore/banorë.
- Tirana qytet ndërkombëtar. Arti, kultura, kanë fuqinë ta kthejnë Tiranën në një qytet ndërkombëtar. (Bialja e Tiranës ,një nga aktivitetet më të mëdha të artit në nivel ndërkombëtar).
- Paralel me planin rregullues duhet të hartohet dhe politika e zhvillimit të turizmit.

BASHKIA
TIRANË

PLANI I PËRGJITHSHËM VENDOR

TAKIMI	
QËLLIMI:	DISKUTIME TE HAPURA
Procès-verbal i datës:	KËSHILLA DHE VIZIONE NGA EKSPERTË
Vendndodhja:	021/06/2016 DREJTORIA E PËRGJITHSHME E PLANIFIKIMIT DHE ZHVILLIMIT TË TERRITORIT Hotel The Plaza Tirana

PJESMARRËS NGA BASHKIA E TIRANËS:

Tavolina: City Zoning and
Regulations 1

Ilir Bejleri	Arkitekt			
Ariela Kushi	Eksperte Planifikimi			
Zenel Bajrami				
Besmira Dyca	Bashkia Tirane			
Flogert Lila	Njësia Administrative Kashar			
Andreas Faoro	UNLAB			
Devis Agaraj	Bashkia Tirane			
Adela Faruku	Bashkia Tirane			
Gjergji Papvasli	Bashkia Tirane			
Mirlinda Shqarri	Bashkia Tirane			

Flogert Lila solli disa shqetësime në lidhje me Njësine administrative Kashar:

1. *Rrjeti rrugor* - Si parashikohet lidhja e qytetit me njësitë e tjera? Njësia Kashar ka një mungesë të rrjeteve rrugore që e lidhin atë me qytetin.

2. *Metrobosco* - ku pikërisht parashikohet ky park për zonën e Kasharit? Cfarë

DREJTORIA E PLANIFIKIMIT TE TERRITORIT

Sektorët e Makroplanifikimit dhe Mikroplanifikimit

sugjerohet për integrimin në Planin e ri të dy parqeve të parashikuara në këtë Njësi? Si mund të menaxhohen pronësitë në këto zona në mënyrë që të ndërtohen parqet?

3. *Shkollat* – Të shihet mundësia e integrimit të 16 zonave që janë të parashikuara dhe të dedikuara për shkollat në Njësinë Kashar.

4. *Parku Olimpik* - A ka një zonë në Planin e ri që parashikon ku duhet të jetë një park olimpik?

Konsulenti i UNLAB deklaroi se Metrobosco nuk është një linjë e ngurtë kështu që aty mund të ketë ndryshime. Ai funksionon si një proces produktiv ku mund të kenë ndërtesa brenda, por me një intensitet shumë të ulët.

Strategjia është të realizohet brenda qytetit një kurorë e gjelbër që rrit numrin e pemëve përgjatë rrugëve.

Të përcaktohen mekanizmat e përshtatshëm për zbatimin e shtyllës së gjelbër - nga liqeni Artificial në liqenin e Paskuqanit.

Zhvilluesit që punojnë në zona të mëdha të marrin bonuse.

Të ri- investohen bonuset në hapësira të gjelbra.

Z. Devis Agaraj sugjeroi se rregullat janë të nevojshme për të balancuar marrëdhëniet midis hapësirës së ndërtuar dhe atë natyrore, duke u përpjekur të nxitet rihvillimi i mjedisit natyror në afërsi të qytetit ekzistues.

Znj. Besiana Dyca tha se në vende si Shqipëria është shumë e vështirë të sigurohen hapësira publike pa një faturë shumë të lartë financiare. Një pronë mund të jetë private, por kjo nuk do të thotë se ajo nuk mund të aksesohet nga publiku.

Ky park metropolitane do të mund të zbatohet duke përdorur pronën private, duke e vënë atë në dispozicion të publikut pa ulur vlerën e pronës; pa hequr të drejtat e pronësisë nga pronari, por përmes rregulloreve që do e orientojnë atë si të bëjë përdorimin e pasurisë së tij. Nga ana tjetër e ofrojnë këtë pronë si një e mirë që mund të gëzohet nga komuniteti.

Për shembull, në periferi ku prona nuk është zhvilluar ende është e hapur për diskutim se si ajo mund të përdoret. Bashkia gjithashtu ka bazën ligjore për ta bërë këtë.

Adreas Faoro theksoi se kjo është arsyeja pse projektet pilote janë mjete të rëndësishme për të provuar nëse këto gjëra funksionojnë, apo jo.

Z. Zenel Bajrami ndërhyri në lidhje me projektet pilote duke marrë parasysh disa skema si për shembull në projektin Grimshaw, i cili jep një ide në lidhje me instrumentet ligjore dhe si aktorët punojnë së bashku.

Ai pyeti në lidhje me ndryshimet në projektin Grimshaw, nëse ka ndonjë rregullore të fundit dhe çfarë solli nevojën për këto ndryshime.

Këshilltari shpjegoi se nuk ka një skemë përfundimtare ende. Ndryshimet janë bërë për të parë mundësinë e një intensiteti më të lartë dhe me qëllim që të ndërhyet më pak në zonat përreth, gjë e cila ngadalëson procesin e transformimit të qytetit ekzistues.

Kjo i lejon këtë zona të fillojnë procesin e krijimit të hapësirave dhe ndërtesave cilësore.

Ariela Kushi theksoi këto dyshime:

- E ardhmja e ekonomisë së qytetit. Çfarë do të ndodhë në korridorit ekonomike? A ka nevojë Tirana të ketë kontroll mbi këto zona?
- A do të ketë projekte pilote jashtë zonës së urbanizuar?
- Si do të integrohet Metrobosco me getot e Farkës, Dajtit dhe Kasharit?
- Duke u përballur me një rregullore të re që përmban distanca të tjera dhe përdor zhvillimin e disa zonave për të zbatuar dhe përmirësuar cilësinë, si do qasen distancat në strukturën ekzistuese urbane?
- Lidhja e zonave që transformohen me rrjetët rrugore. Si do të jetë i lidhur qyteti? Po Kashari me Tiranën?
- Ish-zonat industriale që janë brenda qytetit. Çfarë do të ndodhë me ta?
- Unazat - janë me të vërtetë të nevojshme dhe çfarë do të ndodhë me ta në veçanti me unazën e Katërt?
- Në Unazën e Pestë, a është i nevojshëm segmenti perëndimor, apo është më shumë një pengesë për Metrobosco-n? A është e nevojshme që të ketë një unazë apo majfton një ndërhyrje me bypass-e?

Ndërsa Z. Zenel Bajrami theksoi këto klauzola:

- Mund të parashikohen zona të veçanta brenda qytetit ku mund të zvogëlohen disi distancat dhe të rriten në disa të tjera.
- Intensifikimi në qendër të Tiranës është një prej armëve që keni për të mbështetur idenë e distancave.
- Lidhja e Metrobosco-s me zonën e Kasharit është problem sepse ajo ndërhyr me zonën ku plani i Kasharit parashikon të ndërtohet. Duhet të vendosen kufij në këtë Metrobosco, jo në formë linje, por në formë sipërfaqeje.
- Kashari është parashikuar si një qendër e re për qytetin. A do të konkurrojë ajo me 5 qendrat e tjera të parashikuara të zhvillimit?
- Një problem tjetër është rruga e re kombëtare që kalon nëpër Kombinat dhe Ndroq, sepse ajo do të ndikojë disi në vizionin tuaj.
- Duhet të keni një numër mekanizmash, por në aspektin e menaxhimit të tokës, nëse ju mund të vendosni rregulla të qarta dhe të detajuara se si mund të punojë intensiteti bonus, do të jetë më mirë.
- Duhet të merret në konsideratë se çfarë do të ndodhë në Paskuqan dhe Kamëz, sepse kjo do të krijojë probleme nëse zhvillimi kryhet në një mënyrë të ndryshme atje.

Znj. Besmira Dyca shtoi se:

Duhet të tregohet shumë të kujdes me planifikimin e banimit për nevojat e 15 viteve të ardhshme, në mënyrë që të mos shkaktohen probleme në tregun e shtëpive.

Gjithashtu duhet të merren në konsideratë ku do të pozicionohen nkrëkesat e reja për zhvillim brenda qytetit.

Z. Andreas Faoro sqaroi këto pika:

- Intensiteti është diçka që duhet të kuptohet me kujdes. Ribalancimi i intensitetit do të thotë ndërhyrja në mënyrën e duhur në përcaktimin e njësive strukturore.
- Qëllimi i Metrobosco është që në vend të zgjerimit të qytetit, të investohet në të për të rritur standartet.

DREJTORIA E PLANIFIKIMIT TE TERRITORIT

Sektoret e Makroplanifikimit dhe Mikroplanifikimit

- Popullsia e Tiranës nuk është rritur më, kështu që nuk parashikohet nevojë e madhe banimi në 15 vitet e ardhshme. Pse të mos investohet fillimisht në një qendër më të jetueshme ndërkohë që ndërhyhet me disa balancime jashtë.
- Nuk ka standarde për tërmetet dhe shumë gjëra të tjera. Kjo është një çështje e të kuptuarit prioritetet.
- Potenciali është të rishikohen vlerat shoqërore në drejtim të shkollave profesionale; ri-investimit në kapitalin njerëzor.
- Unaza e IV nuk është menduar për transport publik momentalisht. Qëllimi është ti jepet qytetit një hapësirë e gjelbër për këmbësorët dhe biçikletat.

Ai gjithashtu ngriti pyetjen se cilat janë zonat brenda dhe jashtë qytetit që qytetarët mendojnë se janë prioritet për ndërhyrje.

Z. Devis Agaraj donte të përmendte faktin se ne nuk duhet të themi intensifikimin, por normalizimin e qytetit ekzistues, sepse Tirana nuk është një qytet i dendur. Ai gjithashtu theksoi se pëlhura në strukturën urbane do të stimulohet. Në varësi të strukturave të reja urbane, do të krijohen rregulla të reja. Bashkia është duke përgatitur rregulla për të përmirësuar këtë proces në mënyrë që të lehtësohen gjërat.

BASHKIA
TIRANË

PLANI I PËRGJITHSHËM VENDOR

LAKIMI

DISKUTIME TE HAPURA

QELUMI:

KËSHILLA DHE VIZIONE NGA EKSPERTË

Procès-verbal i datës:

21/06/2016

Vendndodhja:

DREJTORIA E PËRGJITHSHME E PLANIFIKIMIT DHE ZHVILLIMIT TË TERRITORIT
Hotel The Plaza Tirana

PJESMARRËS NGA BASHKIA E TIRANËS:

Tavolina: mobiliteti

Edmond Alite	Inxhinjier transporti			
Francesca Cesa Bianchi	SBA architect			
Gentian Muca	Inxhinjier Infrastruktura	gentian.muca@gmail.com		
Kreshnik Bajraktari	Bashkia Tiranë			
Gjergj Bakallbashi	Bashkia Tiranë	gjergj.bakallbashi@tirana.al		
Elios Kovaci	Bashkia Tiranë	elios.kovaci@tirana.al		
Klaudio Cari	Bashkia Tiranë	Klaudio.cari@tirana.al		
Soviela Shehu	Bashkia Tiranë	soviela.shehu@tirana.al		

Vizioni për mobilitetin në TR030 është për një sistem lëvizjeje që i lejon qytetarët të lëvizin në të gjithë qytetin në mënyrë sa më të sigurt dhe të qëndrueshme.

DREJTORIA E PLANIFIKIMIT TË TERRITORIT
Sektorët e Makroplanifikimit dhe Mikroplanifikimit

Prioritetet do të shpërndahen :

- Këmbësorë
- Bicikleta
- Transport public
- Transport mallrash
- Makinat
- Parkimi.
- Duke qenë një qytet policentrik duhet patjetër të kemi një transport public me një network të fuqishëm dhe të shpeshtë. Është shumë i nevojshëm një transport i shpejt dhe kjo kërkon që të kemi korsinë e dedikuar dhe të shtrirë në të gjithë zonat, të këtij transorti urban. Dhe kështu do të arrijmë që transporti public të jetë më terheqës nga përdorimi i makinës.

Gjithashtu edhe linjat e dedikuara të bicikletave dhe këmbësorëve janë një pikë shumë e rëndësishme për këtë vision.

Është e rëndësishme të implementohen disa rregulla dhe një mentalitet i ri për qarkullimin rrugor.

Të përmirësohet qarkullimi duke përfshirë dhe linjën e bicikletave.

Lëvizja këmbësore është gjithashtu një pikë e rëndësishme, pasi qyteti i Tiranës është një sipërfaqe lehtësisht e përshkueshme. Kjo arrihet duke zgjeruar trotualet e duke rritur komoditetin këmbësor. Gjithashtu të krijohen më tepër mundësi për këmbësorët që do të kalojnë rrugët kryesore me trafik të rënduar.

- Zgjerim i rrjetit këmbësor
- Rritje të cilësisë së rrugëve këmbësore duke shtuar dhe hapësirat publike
- Të parashikohen të drejtat e këmbësorëve në legjislacion

Përsa i përket transportit public në një qytet policentrik:

- Të vendoset dhe të zgjerohet linja e dedikuar e transportit public
- Të përmirësohet rrjeti i autobusëve për të lidhur nyjet me densitet të lartë

Në një qytet policentrik:

- Nëse shmanget trafiku nga kjo qendër ekzistuese atëherë udhëtimet dhe lëvizjet e makinave do të zhvillohen jashtë kesaj qendre. Aktualisht kemi vetëm një qendër për qytetin i cili tashme ka një kapacitet shumë të madh.
- Duke krijuar qendra të reja këto do të jenë pole tërheqëse të cilat do të ulin kërkesën që të gjithë të jenë vetëm në këtë qendër që kemi.
- Nëse ndërtojmë rrugë do të kemi makina dhe trafik, nëse ndërtojmë rrugë për këmbësorët atëherë do të kemi një qytet me qasje drejt këmbësorëve dhe bicikletave.
- Në vend që të zmadhojmë rrugët duhet të zvogëlojmë trafikun.
- Të demotivojmë njerëzit që të marrin makinat

Disa mjete të propozuara për të arritur një ekuilibër në lëvizshmërinë e qytetit:

- E vetmja mënyrë për të ndryshuar gjendjen e mobilitetit është që të heqim makinat sa më shumë.
- Është shumë i rëndësishëm një mentalitet i ri për qytetin. makinat të përdoren vetëm për udhëtime të gjata.
- Tirana ka mundësinë për të kaluar në një tjetër fazë pa përsëritur gabimet e qyteteve të tjera europiane.
- Duhet theksuar edhe që mënyra më e mirë për lëvizjen është me tren apo metro. Duhet të bëhet hekurudha pasi ka eficienc më të lartë në shpejtësi, ekonomi, mjedis etj.
- Lëvizjet më të mëdha në qytet janë brenda për brenda dhe nqs do të vështirësojmë lëvizjen me makinë duke vështirësuar dhe parkimin, atëherë nuk do të përdoren më makinat.

Nga pikëpamja e mobilitetit do të optimizohet unaza e tretë dhe do të përfundohet unaza e pestë të cilat do të përballojnë transportin privat të makinave. Aksesit kryesor do të bëhet nëpërmjet rrugeve radiale dhe më pas do të detajohen akseset e brendshme të këtyre zonave ndërmjet.

Zona pedonale e qytetit të Tiranës do të jetë Brenda unazës së vogël, por edhe brenda unazës ekzistuese do të kemi një zonë me trafik të limituar duke e menduar kështu që qyteti të jetë më tepër i këmbësorëve.

Pra kemi një koncept të ri ku zona Brenda unazës së vogël është këmbësore dhe më pas kemi zonën me trafik të limituar (nga unaza e vogël deri në unazën ekzistuese).

Park and ride në Tiranë do të funksionojë shumë mirë

- Do të funksionojë park and ride në unazën ekzistuese ku njerëzit do të hyjnë në qytet ose me bicikletë ose këmbësore.
- Megjithatë për këto zona me trafik të limituar do të jenë rrugët e hapura për rezidentët si edhe për pjesën që do të paguaj taksën e vendosur për hyrje në këtë zonë.

- Në vend që të zmadhojmë rrugët do të zvogëlojmë trafikun.
- Kemi një plan strategjik dhe jo një plan të detajuar dhe cdo gjë do të zgjidhet në momentin e duhur.
- Do të jepen zgjidhje specifike por për momentin është e rëndësishme të biem dakort me këtë mentalitet të ri të organizimit të lëvizjes.
- Tirana është një qytet me densitet të lart por gjithashtu edhe një qytet lehtësisht i përshkueshëm me këmbë.

Kryesorja dhe shumë e rëndësishme për qytetin është të përfundojmë netëorkun ekzistues.

Duhet patjetër ta nisim duke dekurajuar përdorimin e makinave dhe këtë e bëjme duke vendosur edhe taksa për ata që duan të përdorin makinën në qendër të qytetit. Duke qënë se nuk ka mjaftueshëm hapësirë për të gjithë këtë kapacitet makinash në Tiranë, duhet patjetër të ulët numri i makinave të përdorura. Duke përmirësuar rrjetin rrugor do të arrijmë të ndërgjegjësohen njerëzit që përdorimi i bicikletës, ecjes apo transportit public është një zgjidhje më e mirë për lëvizjet Brenda qytetit. Problem kryesorë është sit e ndryshojmë sjelljen e përdoruesve të rrugës.

Mënyra se si do të bëhet shpërndarja e shërbimeve në këtë system te ri të propozuar:

- Do të shpërndahen shërbimet. Unaza e pastë do të jetë ajo më e aksesueshmja dhe do të fillohet nga kjo duke iu drejtuar qendrës.
- Do të ndryshojë sjellja: Tani është që të gjithë vijnë në sheshin Skënderbej që më pas të arrijnë destinacionet e tjera. Do të jetë e kundërta, unazat do të jenë pikë tërheqje nga ku me pas do të bëhet shpërndarja.
- Nuk do të fokusohemi në ndërtimin e rrugëve të reja por në optimizimin e ekzistueseve dhe përshkueshmëria e atyre rrugëve që nuk e kanë këtë.
- Rrjeti rrugor do të plotësohet
- Duhet të kemi një transport dinjitoz ku përfshihen trena, autobuze etj
- Do të kemi korsi të dedikuara për transportin public dhe bicikleta
- Në këtë vision këmbësori ka prioritetin.

BASHKIA
TIRANË

PLANI I PËRGJITHSHËM VENDOR

TAKIMI

DISKUTIME TE HAPURA

QELIMI:

KËSHILLA DHE VIZIONE NGA EKSPERTË

Procës-verbal i datës:

21/06/2016

Vendndodhja:

DREJTORIA E PËRGJITHSHME E PLANIFIKIMIT DHE ZHVILLIMIT TË TERRITORIT
Hotel The Plaza Tirana

PJESMARRËS NGA BASHKIA E TIRANËS:

Tavolina: Agroturizmi

Shpëtim Sina	Administrator ShënGjergj	sinashpëtim67@gmail.com 0682217925
Artur Galanxhi	Drejtor, APR Bashkia Tiranë	agalaxhi@yahoo.com 0692063249
Enver Hysa	Përgjegës I Shërbimeve, ShënGjergj,	0682033869
Hana Nanciez	UNLAB	h.nanciez@stefanoboeriarchitectt.com
Astrit Lala	APR Bashkia Tiranë	astrit.lala68@yahoo.com 0692669289
Enkelejda Beja	Bashkia Tiranë	MOT Prot bejaenkelejda@yahoo.com

Historiku:

DREJTORIA E PLANIFIKIMIT TE TERRITORIT
Sektoret e Makroplanifikimit dhe Mikroplanifikimit

- Tirana ka qenë prodhuese e rëndësishme për disa produkte specifike bujqësore – blegtorale.

Ka pasur një sasi dhe llojshmëri të madhe produktesh që eksportoreshin jashtë vendit nga rrethinat e Tiranës.

Katër shtyllat kryesore të prodhimit janë:

- Perime
- Fruta
- Ullinj
- Blegtori.

Rajonizimi dhe specializimi.

Korridoret bujqësore të trashëguara janë:

- Bërzhitë –Vaqarr
- Kashar
- Zall-Herr
- Shëngjergj
- Mendimi ynë është që korridoret bujqësore të shtohen.

Të specializohen zona të ndryshme, për prodhime të caktuara, të ngrejme prodhimin ,të krijojmë rrugë të reja marketingu.

Gjithashtu duhet të rrisim vlerën e produktit:

Kjo realizohet me anë të standartizimit dhe ambalazhimit.

Të krijojmë brand – e (marka) autoktone.

Ne kemi shumë prodhime të njohura si p.sh.patatja e Shëngjergjit, etj...

Kjo është një mundësi e mirë që iu jepet fermerëve për të shitur prodhimet e tyre. Ata nuk përdorin teknologji, kimikate, pra, kemi një prodhim bio.

Një mendim tjetër sugjeruar në tavolinën tonë është :

Kombinimi i Parqeve Rekreative –zhvillim bujqësor - agroturizëm.

E rëndësishme është të krijojmë mundësinë e tregtimit të produkteve vendase – green market në lagje por edhe supermarkete.

-Ujitja

Është shumë e dpmosdoshme të funksionojë ujitja e cila realizohet kryesisht nëpërmjet lumit Erzen dhe 60 rezervuarëve që disponohen.

Gjithashtu duhet ti mbështesim në zhvillimin e agroturizmit, dhe turizmit malor në të gjitha stinët.

Për këtë shërbejnë shumë promovimet e herëpasshershme, përvojë kjo e prekur tashmë nga Bashkia e Tiranës.

BASHKIA
TIRANË

PLANI I PËRGJITHSHËM VENDOR

TAKIMI

DISKUTIME TE HAPURA

QËLLIMI:

KËSHILLA DHE VIZIONE NGA EKSPERTË

Procës-verbal i datës:

021/06/2016

Vendndodhja:

DREJTORIA E PËRGJITHSHME E PLANIFIKIMIT DHE ZHVILLIMIT TË TERRITORIT
Hotel The Plaza Tirana

PJESMARRËS NGA BASHKIA E TIRANËS:

Tavolina: Menaxhimi i asetëve
mjedlore dhe hapsirave publike

Frida Pashako	Drejtorja e Kontrollit të Zhvillimit të Territorit; Bashkia Tiranë	f.pashako@gmail.com
Blendi Gonxhja	Agjensia e Parqeve dhe Rekreacionit	bgonxhja@gmail.com
Diana Mile	Drejtorja e Politikave dhe Edukimit Mjedisor	mile.diana2@gmail.com
Eliona Çelaj	Sektori i Mikroplanifikimit	eliona.çelaj@tirana.al
Paulo Topuzi	Sektori i Makroplanifikimit	Paulo.Topuzi@tirana.al
Etleva Bodinaku	Eksperte Mjedisi	ebodinaku@yahoo.com
Frederico Panela	Partnerë të UNLAB	www.unlab.eu
Franceska Benedeto	Partnerë të UNLAB	www.unlab.eu

Hyrje

Ajo që është më e rëndësishme për hartimin e Planit të Ri Vendor të qytetit të Tiranës është pjesëmarrja e të gjitha grupeve të interesit, dhe për më tepër marrja e konsultave dhe e ideve të

DREJTORIA E PLANIFIKIMIT TË TERRITORIT

Sektorët e Makroplanifikimit dhe Mikroplanifikimit

specialisteve, atyre njerëzve që e jetojnë vërtet këtë qytet dhe që përballen çdo ditë me problematikat e qytetit.

Gjetja e zgjidhjeve është shumë e rëndësishme, mund të ndërtojmë një strategji të mirfilltë për të evidentuar propozimet më të mira që mund të çojnë në zgjidhjen e problemeve por njëkohësisht mund të ruajnë ekuilibrin mes sistemit urban dhe atij natyror. Tirana ka vlera natyrore të jashtëzakonshme të cilat duhet të ruhen dhe të shfrytëzohen në mënyrë të qëndrueshme.

Tre korridoret lumore si pjesë e rëndësishme të planit të ri vendor për qytetin e Tiranës

Konceptimi i Planit të ri Vendor përfshin tre korridore të rëndësishme lumore siç janë :

1. Korridori Lumit Erzen;
2. Korridori Lumi të Lanës ;
3. dhe Korridori i lumit të Tiranës.

Për këto tre korridore lumore përcaktohen tre strategji të ndryshme referuar karakterit dhe vendndodhjes së tyre.

1. Lumi i Erzenit jep karakterin një parku linear përgjatë tij, duke dhënë idene e një parku periurban, mëqënëse është një korridor që lidh Tiranën me Durrësin. Kjo zonë mund të shërbejë si një atraksion turistik i cili mund të sjellë karakterin rural brenda hapsirës urbane të një qyteti siç është Tirana ; Rivitalizimi i lumit të Erzenit mund t'i shtojë vlerat zonës rurale, e cila e kombinuar me arkitekturën dhe agro-kulturën mund të përbëjë një aset të rëndësishëm të qytetit tonë.
2. Lumi i Lanës paraqet një problematike tjetër që ndryshon nga lumi i Erzenit. Lumi i Lanës ka si prioritare përmirësimin e kushteve higjienike pasi në këtë rrjedhë lumore derdhen një pjesë e konsiderueshme e kanalizimeve (ujëra të bardha + ujëra të zeza) të qytetit të Tiranës, ç'ka përbën dhe problemin kryesor. Lumi i Lanës përveç të tjerave, përbën dhe një element i rëndësishëm urban pasi e ndan qytetin e Tiranës në dy pjesë.

Popullsia e Tiranës po rritet dita ditës prandaj duhen gjetur alternativa të menjëhershme për zgjidhjen e problemit. Një mundësi e zgjidhjes së këtij problemi është edhe implementimi i impianteve të pastrimit të ujrave përgjatë lumit, impiante këto të cilat bëjnë një ndërhyrje të pjesshme pa qënë e nevojshme të ristrukturohet i gjithë sistemi i kanalizimeve i cili mund të jetë shumë i vështirë dhe me një kosto shumë të lartë. Impiantet e pastrimit të ujit mund të trajtohen si elemente të mobilimit urban me karakter arkitektonik që mund t'i bashkangjitet sipërfaqeve të gjelbra përgjatë Lanës. Impiantet e pastrimit të ujit mund të na japin një zgjidhje të kushteve higjienike dhe njëkohësisht mund të zgjidhë problemin e përmytjeve në shtratin e Lanës nga shirat sezonal. Propozime të tjera lidhen me detajimin e dizajnit urban përgjatë lumit si psh trajtimi i urave të këmbësoreve me funksione të cilat mund të jenë atraktive dhe mund t'ia shtojnë vlerat hapsirave publike të krijuara përgjatë Lanës.

3. Lumi i Tiranës gjithashtu trajtohet si një potencial i ardhshëm si një korridor i gjelbër i cili mund të kombinojë aktivitete të ndryshme të cilat mund ta bëjnë akoma dhe më tepër atraktive këtë zonë në të ardhmen.

Pylli orbital (Unaza e katërt) dhe brezi i gjelbër (vija e verdhë e re)

Strategji tjetër në diskutim është "pylli orbital" (unaza e katërt si brez i gjelbër) dhe brezi i gjelbër (vija e verdhë), cili është ndryshimi midis tyre;

1. Pylli orbital është një brez i gjelbër i cili shtrihet në unazën e katërt, ky brez i gjelbër do të integrohet me transportin publik dhe infrastrukturen e gjelbër. Ky brez do të shërbejë për të rritur biodiversitetin brenda qytetit si dhe një unazë për të lidhur më mirë njerëzit me njëri tjetrin nëpërmjet transportit publik; Njëkohësisht ky brez do shërbejë për kufizimin e rritjes së zhvillimit duke i qëndruar besnik parimeve të një qytetit kompakt.
2. Brezi tjetër i gjelbër përbëhet nga hapsira të gjelbra në periferi rreth e rrotull Tiranës në të cilat nuk mund të ndërtohet pasi këto sipërfaqe do i dedikohen ruajtjes së pyjeve dhe hapsirave agrikuturore në mënyrë që zgjerimin urban i qytetit të parandalohet ose të ketë një rritje të qëndrueshme.

Qyteti i Tiranës parashikohet të ketë një zhvillim hapsinor policentrik, ku i jepet potenciali i duhur zhvillimor disa qendrave të cilat e kanalizojnë zhvillimin e ardhshëm në një rrjedhë me të qëndrueshme; Këto potenciale zhvillimi me fjale të tjera quhen pole zhvillimi.

Problematika të tjera

Mobiliteti i Tiranës është një pikë tjetër me një rëndësi jetike. Zgjidhja e një skeme funksionale dhe përdorimi i metodave inovative mund të kenë një ndikim të madh në cilësinë e jetës në qytet si dhe të reduktojnë emetimin e gazrave që çojnë në efektin serë.

Problematike tjetër lidhet me Ish-zonat industriale, të ndërtuara para viteve 90, tashmë ndodhen në gjëndje tejet të amortizuar! Ndërhyrja në këto zona duhet të jetë e menjëhershme, jo vetëm në aspektin e rigjenerimit urban por edhe në aspektin purifikues të tokës ku ka patur industri të mëdëparshme të cilat kanë lënë ndotje edhe sot e kësaj dite.

Tiranë, Qershor 2016

BASHKIA
TIRANË

PLANI I PËRGJITHSHËM VENDOR

TAKIMI: **DISKUTIME TE HAPURA**

QËLLIMI: **KËSHILLA DHE VIZIONE NGA EKSPERTË**

Procès-verbal i datës: **21/06/2016**
DREJTORIA E PËRGJITHSHME E PLANIFIKIMIT DHE ZHVILLIMIT TË TERRITORIT
Vendndodhja: **Hotel The Plaza Tirana**

PJESMARRËS NGA BASHKIA E TIRANËS:

Tavolina: **ZONIMI I QYTETIT
DHE RREGULLORET N.1**

Gjon Radovani	Zv/Minister, Ministria e Zhvillimit Urban	gjon.radovani@zhvillimi.urban.gov.al		
Florian Nepravishta	Dekan, Fakulteti i Arkitekturës dhe Urbanistikës	f_nepravishta@yahoo.com		
Armand Vokshi	Departamenti i Urbanistikës, Fakulteti i Arkitekturës dhe Urbanistikës Kryetar, Shoqata e Arkitekteve dhe Urbanistëve	armandvokshi@gmail.com		
Ditjon Baboçi	DPPZHT, Bashkia Tiranë	ditjon.baboci@tirana.al		
Ulrike Bega	Studio Symbiotika			
Dorina Pllumbi	Fakulteti i Arkitekturës dhe Urbanistikës	dorinapllumbi@yahoo.com		
Nada Ibrahim	Bashkia Tiranë	nada.ibrahimi@tirana.al		

- TDR (Transfer of Development Rights) ose transferimi i të drejtës së zhvillimit ishte një nga çështjet e diskutuara në tryezë.

Gjetja e një formule apo logjike të saktë e cila llogarit dhe vendos mënyrat e

trajtimit dhe menaxhimit të pronës mbetet një sfidë e planifikimit dhe zhvillimit në

DREJTORIA E PLANIFIKIMIT TË TERRITORIT
Sektoret e Makroplanifikimit dhe Mikroplanifikimit

vite. E rëndësishme mbi të gjitha është që formula e menaxhimit të jetë pjesë e një sistemi të drejtë, përndryshe nuk do funksionojë. Ndoshta plani dhe rregullorja e re duhet të parashikojnë edhe një sistem përjashtimesh brënda tyre, duke qënë se situatat shpesh janë relative, mjafton mbështetja e çdo vendimi në një standart të shkruar dhe të aprovuar ligjërish.

- Duhet kuptuar që vendimi mbi të gjitha duhet përshatur me kontekstin, prandaj edhe vende të ndryshme punojnë në mënyra të ndryshme të cilat kryesisht janë bazuar në praktika ligjore të përgjithshme dhe të veçanta. Ajo çka është e rëndësishme të aplikohet është e drejta e barabartë e të gjithëve përballë shtetit edhe ligjit.
- Element tjetër i diskutuar në tryezë ishte edhe trajtimi i Tiranës, duke u nisur edhe nga kufiri i ri administrativ. Trajtimi i qendrës, e cila deri diku konsiston në kufirin e vjetër administrativ si dhe logjika e trajtimit të periferive të cilat ndoshta duhen parë në tre këndvështrime të ndryshme të cilat do të lidhen me ndarjen e tyre sipas kontekstit fizik. Lidhur me sa më sipër, periferitë duhet të ndahen në periferinë 1 (periferia e Tiranës së vjetër administrative), periferia 2 (kufiri nga unaza e 5 deri në komuna) dhe periferia 3 (ish komunat të cilat janë pjesë e kufirit të ri administrativ). Për secilin nga rastet sistemi menaxherial i pronës dhe hapsirës duhet të jetë i ndryshëm.
- Sistemi menaxherial i pronës duhet të shihet dhe konceptohet si një logjikë e cila lidhet me të gjitha elementet dhe nivelet e planifikimit territorial. Zoom In dhe Zoom out janë nevoja të cilat do të duhet të gjenerojnë menyrën e konceptimit të të drejtës së zhvillimit. Prandaj fillimisht qyteti duhet studiuar në shkallë të gjërë e më pas të trajtohet në shkallë më të vogël. Të dyja këto janë koncepte aq sa të ndryshme nga njëri tjetri, aq edhe të ngjashëm përse i përket gjenerimit dhe llogjikës së zhvillimit të hapsirës.
- Qëndrat policentrike janë koncepte të cilat kanë kohë që trajtohen në teoritë e zhvillimit të qytetit, por që asnjëherë nuk janë bërë pjesë praktike e tij duke u zbatuar si pasojë e mungesës së një plani menaxhimi. Që të jenë sa më thjesht të realizueshme, këto ide duhet që kryesisht të zbatohen në zona të cilat e kanë kapacitetin e kthimit në poliçendra. Nëse do të dilnim në raste konkrete keto do të

ishin ish zonat industrial, ish zonat ushtarake etj. Me të tilla njësi qyteti është i mirëpajisur, ndaj ndoshta do të duhen të merrën në konsideratë.

- Përsa i përket qëndrave duhet analizuar edhe perceptimi i objektit kryesor që do të përcaktojë një të tillë. Objekti mund të ishte një element fizik (shkollë, objekt kulti, objekt tregtar) apo edhe element abstrakt (taksat).
- Objekti fizik vjen për tu diskutuar. Cdo vendimmarrje duhet të jetë pasojë e një analize dhe një planzhvillimi të bërë nga bashkia, i cili duhet të jetë shumëdimensional. Në këtë mënyrë edhe objekti i cili do të definojë qëndrën do të vijë si pasojë e një analize të thellë .
- Konkretisht shkolla, ky element të cilin plani i Boerit e trajton si elementin i cili përcakton qëndrën duket se ka problematikën e tij. Patjetër që kryesisht poliçendra ka një karakter, por duhet patur parasysh se në qytetet karakteristike Shqiptare shkolla shfaqet si një objekt problematik. Kjo për dy arsye kryesore; fillimisht shkolla ka nevojë për një kufi të rreptë sigurie si dhe niveli jo mirë pedagogjik që ne ofrojmë, për fat të keq nuk favorizon. Për të përcaktuar një poliçendër objekti duhet të shfrytëzohet pikat më të forta të një shteti, qoftë në të ardhura, resurse apo edhe mentalitet. Shkolla, pavarësisht se konsiston në një katalizator të fuqishëm nuk është zgjidhja më e mirë sa i përket arsyetimit të mësipërm.
- Ndërkohë që sistemi i taksave mund të jete një zgjidhje e zgjuar. Në këtë mënyrë qyteti zhvillohet me lote të cilat në një farë mënyre janë të indikuara nga institucionet, dhe si pasojë të mirëstudiuara. Ulja e taksës për zonat ku bashkia do vendosi se ka interes zhvillimi përsa i përket qëndrave do të inkurajonte zhvilluesit për tu orientuar drejt tyre.

TAKIMI:

DISKUTIME TE HAPURA

QËLLIMI:

DISKUTIM FAZA E TRETË E PLANIT

Proces-verbal i datës:

26/12/2016

DREJTORIA E PËRGJITHSHME E PLANIFIKIMIT DHE ZHVILLIMIT TË TERRITORIT

Vendndodhja:

The Plaza Hotel

PJESMARRËS NGA BASHKIA E TIRANËS:

Ditjon Baboci

Drejtori i DPPKZHT

Ditjon.Baboci@tirana.al

Arbi Mazniku

Nenkryetar i Bashkisë

Arbi.Mazniku@tirana.al

Nevin Bilali

Keshilltare e Kryetarit

Nevin.Bilali@tirana.gov.al

Devis Agaraj

Sektori i Makroplanifikimit

Devis.Agaraj@tirana.gov.al

Mirinda Shqami

Sektori i Makroplanifikimit

Mirinda.Shqami@tirana.gov.al

Soviela Shehu

Sektori i Makroplanifikimit

Soviela.Shehu@tirana.al

Z. Baboci mbajti fjalën e hapjes duke falenderuar të gjithë për punën dhe për pjesmarrjen.

Z. Dalipi bëri një prezantim të shkurtër për çfarë do të bëhej dëgjesa.

Z. Veliaj mbajti fjalën duke përshëndetur dhe duke thënë përse e kishim kaq të nevojshëm një plan kaq të madh.

Pas prezantimit të planit nga Boeri, Francesca, Andreas fjalën e morën anëtar të Këshillit Bashkiak për të bërë komentet dhe për të shtruar pyetjet e tyre.

Ida:

1. Sipas statistikave numri i popullsisë në Tiranë po vjen në ulje si e keni parashikuar këtë fakt?
2. A do të kemi pallate më të larta në Tiranë dhe a është kjo një politikë zhvillimi e mirë?
3. A do të zhvillohen më të njëjtën gjuhë edhe periferitë?

Besnik Aliaj:

1. Nga aspekti ligjor, procesi që po zhvillohet sot ka një problem të madh. Planifikimi duhet të jetë instrument që i lidh palët, duhet të ishim në dijeni për çdo gjë gjatë gjithë procesit. Që një muaj para duhet të ishte depozituar i gjithë dokumentacioni që të kishim më tepër kohë në dispozicion për ta shqyrtuar. Kemi hyrë në një proces informaliteti. Duhet të kthehemi dhe të shqyrtojmë shtruar. Nëse injorohet kjo pikë plani është informal.
2. Për mendimin tim është një plan jashtë kontekstit dhe realitetit shqiptar. Për shembull, përmbytjet dhe trafiku janë katastrofike në Tiranë.
3. Në tërë këto vite është përdorur ekspertiza e huaj si alibi për anti planifikim. Ne jemi në një kohë që kemi boll ekspertë shqipëtar të cilët do të ishin një ndihmë për planin.
4. Pylli periferik është shumë i inspirues por kam dyshime dhe rezerva se sa do të realizohet ky projekt.
5. Të thuhet dhe ti dimë të gjitha komentet e AKPT-së.
6. Mbi deklaratat mjedisore kam dyshimet e mia. Nga ministria e mjedisit vjen frika që ky vizion nuk do të mund të implementohet pa patur një impakt të madh në mjedis.
7. Nuk është parë qyteti si një organizëm i gjallë; si vepron qyteti në territory në realitet?
8. Në gjithë atë vizion nuk kemi ndërveprim me Kamzën, Vorën pasi nga ana ekonomike dhe sociale këto janë pjesë e Tiranës. Nuk mund të krijohen dy realitete.
9. P'adashur keni promovuar "Sprawl". Cili është ai rrjet rrugor që do të bëjë identitetin e ri të Tiranës? Nuk është krijuar një identitet për zonat periferike.
10. Nuk ishin shumë të qarta konkluzionet që u nxorrën në fund.
11. Nuk pashë plan serioz investimesh në infrastrukturë. Sa kushtojnë këto investime?
12. Ekonomia është e rëndësishme, po ku qëndron njeriu në këtë mes? Ca do ndodhë me biznesin e vogël familjar?
13. Nuk duhet të jetë zgjidhje politike. Cili është plani për përmbytjet në Tiranë. Infrastruktura mu duk pikë e dobët e planit. Tiranës së madhe i duhen 170 km rrugë të reja dhe nuk pashë një rrjet të ri që do të hapet.
14. Transporti publik dhe sidomos trami është shumë i rëndësishëm dhe shumë i nevojshëm.
15. Kriza e ndotjes së ajrit. Cfarë ndodh me kanalizimet?

16. Kishte ndjeshmëri për parqet, por si do realizohen?
17. Zhvillimi Kaleidoskopik do fragmentizoje qytetin, do thyeje pasqyrën.
18. Cilat janë njësitë territoriale me indikator më të lartë të zhvillimit Ku janë parcelat që do rriten? Kush është përfituesi? Sa % e kësajpronësie shkon tek pronari dhe sa tek interesi publik?
19. Mendoj që planit i mungon një skelet, një strukturë.

Elisa Spilropall:

1. Qendra pedestrale ka shkaktuar trafik. Si do adresohet ky problem?

Klodi:

1. Poliqendrat – do doja pak më tepër informacion për tipologjitë dhe konceptin e tyre.
2. Më pëlqën ideja e "open public spaces", po për shkollat do jenë të përfshira dhe ato ekzistuese, si dhe private?

Flori:

1. Ka një studim të saktë banorësh? Shkollat që do të ndërtohen a janë shpërndarë në mënyrën e duhur për të përballuar fluksin edhe në zonat periferike?

Aklli:

1. Në sa takime keni marrë pjesë ju italianët, dhe a mund të më thoni tre problematika që ju kanë thënë njerëzit?
2. Sharra, mbetjet, riciklimi. Ku do shkonë mbetjet?

Nardi:

1. A ka një zgjidhje brenda këtij plani për sa i përket ujit të pijshëm? Kur do realizohet dhe kostoja?

Arjan:

1. Metrobosko është një ide shumë e mirë. A është parashikuar për sa kohë realizohet dhe në çfarë pengesash has?
2. Zhvillimi i lumit të Tiranës, çfarë pozicioni do të zërë ky lum kundrejt lumit të Lanës?
3. Tirana policentrike – si do të zhvillohen këto qendra? Si do të funksionojnë shpronësimet?
4. Rritja e intensitetit dhe ulja e KSHT concept interesant dhe modern.
5. Çfarë ekzaktësisht dhe si do të jepen bonuset?
6. Si do të funksionojë transferimi i të drejtës së pronarëve të truallit?
7. Çfarë praktike do të ndiqet për të realizuar riformatimin e volumeve ekzistuese?
8. Tirana ka qenë qytet radial. A do ngelet ky concept akoma?
9. A janë marrë parasysh studimet e JICA?

Albina:

1. Transporti publik, duke qenë se populli po rritet, cila është strategjia për zgjidhjen?
2. Zhvillimi rural. Fermat e sotme është një fermë familjare dhe shumë e vogël. Si është menduar zhvillimi dhe konsolidimi i këtyre fermave?
3. Si është menduar konsolidimi i tokës bujqësore? Ta ruajmë dhe ta rrisim shfrytëzimin e kësaj toke bujqësore?
4. Po impiantet e biogazit a mund të realizohen në Shqipëri?

Arditi:

1. A është parashikuar në mënyrë të detajuar zhvillimi në qendrat e reja të qytetit? A i përgjigjet zhvillimit demografik, ekonomik e kulturor?

Më pas vijuan pyetjt nga publiku:

1. A ka një figurë qendrore nga arkitekt Shqipëtar që qëndron pas planit?
2. A parashikon ky plan një projekt reabilitimi të disa zonave problematike në Tiranë?
3. Mos po implementoni planin ende pa u miratuar masterplani?
4. A ka një plan B në rast se ky nuk funksionon?
5. Parkimet nuk i pam të detajuara
6. Sa do të ndërtohet me saktësi dhe çfarë intensiteti?
7. Arsimi: a ka shkolla edhe në kombinat? Pasi dendësia ishte përqëndruar në qendër.
8. Çfarë do të bëhet për zhvillimin industrial?
9. Sa është kosto e këtij plani dhe çfarë ndikimi do të kenë këto në taksat e qytetarëve?
10. A ka projekt për rrugë nga pjesa lindore e liqenit?